

สิ่งพิมพ์ต้องห้ามช่วงปี พ.ศ. 2520-2523

จากการศึกษาถึงสิ่งพิมพ์ต้องห้ามที่ปรากฏในรายชื่อกิจจานุเบกษา นับแต่ปีพ.ศ. 2475 ถึง พ.ศ. 2523 พบว่าช่วงปี พ.ศ. 2520-2523 เป็นช่วงที่มีสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทางการเมือง เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติที่เป็นภาษาไทยมากที่สุด ดังที่ได้เสนอแล้วในบทที่ 2

ในบทนี้จะ เป็นการนำสิ่งพิมพ์ต้องห้ามในช่วงดังกล่าวมาวิเคราะห์จำนวนทั้งสิ้น 21 ชิ้น จาก 309 ชิ้นที่ปรากฏในรายชื่อกิจจานุเบกษา โดยแบ่งเป็นการศึกษาสิ่งพิมพ์ต้องห้ามในปีพ.ศ. 2520 จำนวน 19 ชิ้น จาก 197 ชิ้น (ไม่นับรวมถึงสิ่งพิมพ์ต้องห้ามที่เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น) ปี พ.ศ. 2523 จำนวน 2 ชิ้น จาก 108 ชิ้น ทั้งนี้จะไม่ศึกษาสิ่งพิมพ์ต้องห้ามในช่วงปี พ.ศ. 2522 ซึ่งมีอยู่จำนวนทั้งสิ้น 4 ชิ้น เนื่องจากไม่สามารถค้นหาได้*

หากจะพิจารณาว่า เหตุใดสิ่งนำสิ่งพิมพ์ต้องห้ามมาวิเคราะห์เพียง 21 ชิ้นจากจำนวน ที่มีทั้งสิ้นถึง 309 ชิ้น ก็จะพบว่า มีเหตุผล 2 ประการที่สามารถกล่าวถึงได้ดังนี้คือ

ประการที่ 1 ผู้วิจัยเชื่อว่าสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 21 ชิ้นนี้สามารถเป็นตัวแทนของสิ่งพิมพ์ ต้องห้ามชิ้นอื่น ๆ ในช่วงนี้ได้ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่าสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 21 ชิ้นที่นำมาวิเคราะห์ ล้วนมีเนื้อหาหลากหลายและครอบคลุมพอที่บ่งชี้ให้เห็นถึง เจตนาารมณ์ของรัฐในเรื่องสิ่งพิมพ์ได้ อย่างชัดเจน เช่น มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์, การให้ข้อมูลเกี่ยวกับคอมมิวนิสต์, ชี้ให้เห็น เรื่องของชนชั้น ผู้กดขี่, ผู้ถูกกดขี่, โจมตีการทำงานของรัฐบาลและ นโยบายรวมทั้งตัวบุคคลในรัฐบาล, โจมตีประเทศที่รัฐบาลถือว่าเป็นพันธมิตร, มีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองจากระบอบประชาธิปไตยสู่สังคมนิยม ฯลฯ นอกเหนือจาก นี้แล้ว การศึกษาจาก บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ต้องห้ามในสำนักห้องสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งได้สรุปเนื้อ เรื่องย่อของสิ่งพิมพ์ต้องห้ามเอาไว้จำนวนทั้งสิ้น 146 ชิ้น ก็สามารถยืนยันได้ว่า เนื้อหาของสิ่งพิมพ์ต้องห้ามแต่ละชิ้นมีความซ้ำซ้อนกันในแง่ของสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ

* รายชื่อสิ่งพิมพ์ต้องห้ามดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ก., หน้า 131

จนทำให้สามารถมองเห็นได้ว่า จำนวนของสิ่งพิมพ์ต้องห้ามที่นำมาวิเคราะห์หาใช่เกณฑ์สำคัญ เมื่อเทียบกับความครอบคลุมด้านเนื้อหาที่สิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 21 ชิ้นจะนำไปถึง

ประการที่ 2 มีการจำกัดขอบเขตในการค้นหา ทั้งนี้เพราะเมื่อสิ่งพิมพ์ชิ้นใดถูกประกาศว่าเป็นสิ่งพิมพ์ต้องห้าม สิ่งพิมพ์นั้นจะถูกกำจัดไปจากตลาดหนังสือ หรือจากห้องสมุดต่าง ๆ ในทันที อาจโดยการนำไปเก็บไว้ที่สันติบาลหรือทำลายทิ้ง ดังนั้นการค้นหาหรือการเข้าถึงตัวเล่มของสิ่งพิมพ์ต้องห้ามจึงนับเป็น เรื่องที่ยากลำบาก ซึ่งแม้จะมีการให้ขอยกเว้นดังที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปิดโอกาสให้ แต่ก็เป็นการออกบริการในลักษณะพิเศษแก่อาจารย์ผู้จำเป็นต้องใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยประกอบการสอนเท่านั้น (ประไพพรรณ จารุทวี และ โกวิท ทรัพย์คำล ม.ป.ป.: บทนำ)

ในด้านของการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะเน้นการวิเคราะห์เนื้อหา อันหมายถึงการวินิจฉัยสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงผู้อ่าน ทั้งนี้โดยมีเหตุผลที่สามารถกล่าวถึงได้ ดังนี้คือ

ประการที่ 1 ในการตัดสินว่าสิ่งพิมพ์ชิ้นใดควร เป็นสิ่งพิมพ์ต้องห้ามหรือไม่นั้น รัฐบาลมิได้พิจารณาว่าสิ่งพิมพ์ชิ้นนั้นแต่งด้วยโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน บทความ เรื่องสั้น ฯลฯ หากแต่พิจารณาจากเนื้อหาหรือสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อมากกว่า เช่น ในการห้ามสิ่งพิมพ์ชื่อ พิราบขาว ก็ห้ามด้วยเหตุผลว่า "โฆษณาข้อความอันอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน" (ราชกิจจานุเบกษา 2520 : 4800) หรือสิ่งพิมพ์ชื่อ สีกหนังกาก คักดินาไทย ก็มีเหตุผลที่คล้ายคลึงกันคือ "มีลักษณะอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน" (ราชกิจจานุเบกษา 2522 : 93)

ประการที่ 2 ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าสิ่งพิมพ์ต้องห้ามมีลักษณะบางส่วนที่ใกล้เคียงหรือเหมือนกันกับวรรณกรรมแนวประชาชนและวรรณกรรมเพื่อชีวิต^{*}ในทัศนะของคนทั่วไป ทั้งนี้เพราะหากเราต้องการพิจารณาว่า "สิ่งพิมพ์" มีความหมายเหมือนกับ "วรรณกรรม" หรือไม่ เราจะได้รับการยืนยันจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 ที่ได้กำหนดความหมายของ "วรรณกรรม" ไว้อย่างชัดเจนว่าเป็น "งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด ไม่ว่าจะแสดงออกมาโดยวิธีหรือในรูปอย่างใด เช่น หนังสือจุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ สิ่งบันทึกเสียง และหรือภาพอื่น ๆ " (ประทีป เหมือนนิล 2523 : 6)

*คือวรรณกรรมที่กล่าวถึงสภาพความเลวร้ายในสังคม ยั่วยุให้ต่อสู้เพื่อชีวิตที่ดีกว่า

จากการกำหนดความหมายของ "วรรณกรรม" ดังกล่าวข้างต้น "สิ่งพิมพ์ต้องห้าม" จึงอาจถูกเรียกได้อีกอย่างว่า "วรรณกรรมต้องห้าม" และอาจเป็นวรรณกรรมแนวประช้ำชน ตามความเข้าใจของคนทั่วไปด้วย ทั้งนี้เพราะเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ต้องห้ามมีส่วนที่กล่าวถึงสภาพสังคม ชี้ให้ประช้ำชนมองเห็นต้นตอของความเลวร้ายในสังคม ชี้แนะให้ประช้ำชนมองเห็นทางออกของชีวิต และพร้อมกันนั้นก็ช่วยชี้ให้เห็นข้อดีและเคลื่อนไหวก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิตที่ดีกว่า อันหมายถึงการเปลี่ยนแปลงระบอบไปเป็นคอมมิวนิสต์ ซึ่งจากเนื้อหาเหล่านี้ก็คือกรอบของ วรรณกรรมแนวประช้ำชน และวรรณกรรมเพื่อชีวิต (อุดม รุ่งเรืองศรี 2524 : 135)

ประสิทธิ์ รุ่งเรืองรัตนกุล ก็มีความเห็นว่า เนื้อหาสำคัญกว่าสิ่งอื่นใดในเรื่องของ วรรณกรรมเพื่อประช้ำชน โดยกล่าวว่า "ศิลปะเพื่อประช้ำชนเช่นวรรณกรรมที่มีเนื้อหา เป็นสัจจะ ยังคงบกพร่องในด้านรูปแบบเป็นส่วนใหญ่..." (2522 : 84) จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้ง 2 ประการข้างต้น การวิเคราะห์สิ่งพิมพ์ต้องห้ามโดยเน้นที่เนื้อหา หรือการวิจลยสารที่ผู้เขียน ต้องการสื่อ จึงนับว่ามีความเหมาะสมในทุกระการ

ในการพิจารณาสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อ นั้น จะเริ่มต้นจากการสรุปเนื้อเรื่องย่อของ สิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 21 ชิ้น รวมทั้งจะเล่นความคิดสำคัญ ๆ ที่ผู้เขียนต้องการเล่นในแต่ละชิ้น ในกรณีของเนื้อเรื่องย่อนั้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญพอสมควร เนื่องจากสิ่งพิมพ์ต้องห้ามเหล่านี้ ไม่สามารถหาอ่านได้โดยทั่วไป การรู้เรื่องอย่างคร่าว ๆ สิ่งมีประโยชน์ในการก่อให้เกิดความ ชัดเจนต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น

รายชื่อของสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 21 ชิ้น

1. ฮิวทคินส์เยาวชน *
2. หักคนคิดชีวิตที่ก้าวหน้าและธาตุแท้ของชนชั้นในสังคม (กลุ่มพัฒนาวัฒนธรรม)
3. หลักสิทธิเลนินกับการต่อสู้ด้วยอาวุธ (เอ. นูเบอร์ก, แปลโดย รุ่งอรุณ ฌ บุรพา, กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์ปฏิชน, 2519)
4. ว่าด้วยปัญหาที่ดินและข้าวนาของประธานเหมาเจ๋อตง (กลุ่มเยาวชนรักชาติ)
5. สังครามอุโมงค์ (ซีเหลย เจ๋อเหมย)

---

*ไม่มีแหล่งข้อมูล

6. จงร่วมกันสร้างสรรค์ "สังคมนิยม" (กิมฮิลชอง แปลโดย กิตติกุล, กรุงเทพมหานคร, 5 เนศวรรการพิมพ์)
7. ว่าด้วยรากฐานทางสังคมของกลุ่มหินเปียวที่ค้ำพระค (เหยา เหวินหยวน, สำนักพิมพ์รุ่งอรุณ, 2519)
8. คอมมิวนิสต์ปักข้าย: โรคไร้เตียงล่า (วี.โอ.เลนิน แปลโดย นพคุณ ศิริประเสริฐ, กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์ปูชน)
9. ความเรียงว่าด้วยคำล้นา (ยอร์จ ทอมสัน แปลโดย จิตร ภูมิศักดิ์, สำนักพิมพ์ดอกกรัก, 2523)
10. ถังเหล่เวียดนาม (อุดร ทองน้อย, กรุงเทพฯ, ห้างหุ้นส่วนจำกัดกราฟิคอาร์ต)
11. ปัญหาและแนวทางการต่อสู้ของผู้หญิง (ฤดี เรืองชัย, กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์ปูชน)
12. วัฒนาการความคิดสังคมนิยม (ชาญ กรีสันยปุระ, เจริญวิทยการพิมพ์, 2516)
13. มาร์กซ์จลใจละพิลูลน้อะไรอย่างไร (สุภา ศิริมานนท์, กรุงเทพฯ, บริษัทบพิรจำกัด, 2518)
14. ก่อนไปสู้ภูเขา (สถาพร ศรีสัจจัง, กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์ปูชน)
15. ค่าประกาศของความรู้สึกใหม่ (สุชาติ สวัสดิ์ศรี, กองบรรณาธิการสังคมศาสตร์ปริทัศน์, 2518)
16. ความเป็นเอกราชของชาติกับปัญหาสามจังหวัดภาคใต้ (สหพันธ์นิสิตนักศึกษาชาวบักซ์ใต้แห่งประเทศไทย ผู้รวบรวม, กรุงเทพมหานคร, ประสักษ์การพิมพ์, 2517)
17. กบฏ ร.ศ. 130 (ร.ต.เหรียญ ศรีจันทร์ และ ร.ต.เนตร พูนวิวัฒน์, กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์คัมภีร์, 2519)
18. โฉมหน้าศักดินาไทย (ล้มล่มย ศรีศุภรบรรณ, กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2519)
19. วิเคราะห์วรรณกรรมแนวประชาชน (นคินี วิฑูริศคานต์, สำนักพิมพ์สยามวรรณกรรม, 2519)
20. ใครสร้างใครทำ (ชมรมดาวรุ่ง, 2518)
21. รวมเรื่องสั้นปฎิวัติของสาธารณรัฐประชาชนจีน (สำนักพิมพ์ประชาชน, 2518)

หมายเหตุ เรื่องที่ 1-19 ประกาศห้ามในปี พ.ศ. 2520

เรื่องที่ 20-21 ประกาศห้ามในปี พ.ศ. 2523

ชั้นที่ 1 ฮิวทคัมเบียวชน

ให้ความรู้และแนวทางการปฏิบัติตัวของเยาวชนในหลาย ๆ ด้านที่จะนำไปสู่การปฏิวัติเป็นสังคมนิยม เล่นอเนาะให้เยาวชนเป็นคนดี ซึ่งการเป็นคนดีก็คือการให้ความรักแก่ประชาชนที่ถูกกดขี่ขูดรีด ให้ข้อมูลในเรื่องของชนชั้น บรรยายถึงสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไปนับแต่สังคมคอมมิวนิสต์บรรพกาล สังคมครองทาส สังคมศักดินา สังคมทุนนิยม แล้วสรุปว่าสังคมไทยเป็นสังคมกึ่ง เมืองขึ้นกึ่งศักดินา ในที่สุดได้มีการกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความหวังในสังคมใหม่ สังคมที่ไม่มีขูดรีด อยู่ดีกินดี แล้วยกตัวอย่างประเทศจีน, ฮัลบาเนีย, เวียดนาม, เกาหลี ฯลฯ

ผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นผู้อ่านมีความรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ความทุกข์ยากในสังคมที่มาจากฝ่ายหนึ่งขูดรีดและอีกฝ่ายหนึ่งถูกขูดรีด พร้อมกันนั้นได้เล่นอเนาะให้เยาวชนรับใช้ฝ่ายที่ถูกขูดรีด ชี้ให้เห็นการต่อสู้ โดยกล่าววให้เยาวชนเกิดความรู้สึกอีกเหิมว่า เปลวเพลิงแห่งการต่อสู้ปฏิวัติของประชาชนกำลังลุกลามไปทุกหนทุกแห่งทั่วโลก "ยุคนี้จึงเป็นยุคแห่งความพิณาค์ของจักรวรรดินิยมทั้งหลาย เป็นยุคแห่งชัยชนะของประชาชนและสังคมนิยม" (หน้า 27)

นอกเหนือจากนี้ ผู้เขียนได้โจมตีความช่วยเหลือที่มีเงื่อนไขของสหรัฐอเมริกา รวมทั้งการเสื่อมศักดิ์ศรีของกองทัพไทยอันเนื่องมาจากการปล่อยให้อเมริกาเข้ามาควบคุมกิจการทหารของไทยได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ใ้ไทยเป็นเครื่องมือคุกคามประเทศเพื่อนบ้าน สิ่งวัฒนธรรมและภาพยนตร์ลามก เข้ามาโดยหวังให้ประชาชนไทยหมกมุ่นอยู่กับความลุ่มลุ่มแล้ว ไม่สนใจบ้านเมืองโจมตีชนชั้นศักดินาของไทยที่ยอมรับอำนาจของจักรวรรดินิยมด้วยความเต็มใจ

ผู้เขียนชี้ให้เห็นพลังของมวลชน โดยตอนหนึ่งได้กล่าวว่า

ขณะนี้กำลังของมวลชนกระจัดกระจายกันอยู่ พวกเขาเหมือนเศษเหล็ก. แต่เมื่อพวกเขาจัดตั้งกันขึ้นมาแล้ว. พวกเขาเหมือนเครื่องจักร แต่ละคนต่างก็แสดงบทบาทเป็นแต่ละส่วนของเครื่องจักร เช่น ซีล้อ เฟืองหรือตะปุกวง. ในขณะที่ตะปุกวงเล็ก ๆ ทำงานในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องจักรนั้น. บทบาทของมันก็จะหมึมายิ่งนัก. แต่ถ้ามันแยกออกจากเครื่องจักรกลายเป็นตะปุกวงโดดเดี่ยวเสียแล้ว. มันก็จะปราศจากบทบาทอันใหญ่หลวง. (หน้า 80)

ผู้เขียนเห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมกึ่ง เมืองขึ้นกึ่งศักดินา ผันชั้นคือผู้กดขี่กับผู้ถูกกดขี่ ชนชั้นปกครองล่อนให้เยาวชนเชื่ออย่างหลบลูหลบลตา กระตุ้นให้เยาวชนใช้ชีวิตประชาธิปไตย

เราสนับสนุนให้เยาวชนเข้าร่วมการเลือกตั้ง ผักผ่อนการใช้ชีวิตประจำวันโดย
แก้ไขปัญหาของเยาวชนด้วยเยาวชนเอง . เราสนับสนุนให้เยาวชนกล้าคิด
กล้าพูดกล้าทำ สันถัดที่จะใช้ความคิดของตนไป เล่นต่อผู้อื่นและถ่อมตัวรับฟัง
ความเห็นของผู้อื่น (หน้า 90-91)

นอกจากนั้นยังมีการเล่นให้เยาวชนใช้ชีวิตที่เรียบง่าย อดทน รักษาสุขภาพ ให้ศึกษา
สิทธิมารักษ์เลนิน ใช้สิทธิมารักษ์ไปค้นคว้าสภาพการเมือง ศึกษามวลชน ความต้องการของมวลชน
ชีวิตของมวลชน พร้อมกันนั้นได้เล่นว่าประเทศในค่ายสังคมนิยมโดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาชน
จีน จะเป็นป้อมปราการที่เข้มแข็งที่สุดในการต่อสู้คัดค้านจักรพรรดินิยม "ประเทศสังคมนิยมเป็น
มิตรของเรา เราต้องล้ามคึกกับประเทศสังคมนิยมเหล่านี้..." (หน้า 42)

ขั้นที่ 2 ทัศนคติชีวิตที่ก้าวหน้าและธาตุแท้ของชนชั้นในสังคม

กล่าวถึงทัศนคติแห่งชีวิตซึ่งหมายถึงการวินิจฉัยชีวิตรวมทั้งการแสดงออกในด้านแนว
ความคิดที่เกี่ยวกับการดำรงชีพในสังคมนุชนชาติ เล่นอให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องเลือกสรร
ทัศนคติชีวิต เล่นว่าการแบ่งชนชั้นคือสาเหตุแห่งความแตกต่างของทัศนคติ โจมตีทัศนคติที่ไม่
ก้าวหน้าของชนชั้นกลางและชนชั้นศักดินา แสดงทัศนคติที่ก้าวหน้าของชนชั้นกรรมมาชีพ ทั้งยังให้
ความหมายของคำว่าปฏิวัติว่า หมายถึงการทำให้ประชาชนและประเทศชาติก้าวไปข้างหน้า
เป็นสังคมนิยมศิวิไลซ์ ที่มีความสมบูรณ์สูง ในตอนท้ายกล่าวถึงลักษณะรวมทั้งหลักนโยบายของ
การเป็นลัทธิขบวนการ

ผู้เขียนเล่นอภาพของชนชั้นว่าเป็นผลก่อให้เกิดความแตกต่างในด้านทัศนคติ โดยเห็นว่า
ทัศนคติชีวิตที่ก้าวหน้าคือทัศนคติของชนชั้นกรรมมาชีพที่มีแต่ถูกขูดรีด แต่ไม่กดขี่ขูดรีดใคร ผู้เขียน
ชื่นชมกรรมมาชีพอย่าง เห็นได้ชัดทั้งยัง เล่นอให้มีการปฏิวัติทัศนคติเพื่อประเทศชาติสังคม

คำว่าปฏิวัติ ผู้เขียนให้ความหมายว่าเป็นการทำให้ประชาชนและประเทศชาติก้าวหน้าไป
ข้างหน้าและเป็นสังคมนิยมศิวิไลซ์ สมบูรณ์สูง... (หน้า 65) นอกจากนี้ยังเน้นให้เห็นพลัง
ของมวลชน "มวลชนผู้ใช้แรงงาน คือผู้สร้างประวัติศาสตร์ สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าของ
มวลมนุษยชาติ เป็นชนชั้นที่สร้างสรรสร้างสิ่งทั้งมวล มวลชนผู้ใช้แรงงานเป็นพลังหลักของวิวัฒนาการ
ของสังคมทุกยุคทุกสมัย" (หน้า 44)

ผู้เขียนแสดงความเข้าใจว่าธรรมชาติของมนุษย์เป็นอย่างไร จะมีวิธีเข้าหามวลชน
เพื่อความสำเร็จได้อย่างไร เช่น ตอนหนึ่งกล่าวถึงคำสอน เขาขอให้ปฏิบัติตามนโยบายเคารพ

สิทธิในการถือคำสอนอย่างอิสระ เสรีอย่างเคร่งครัด หรือการปฏิบัติต่อคนที่มีวิญญูติต้องมีมารยาท
ให้ความเคารพนับถือและรักใคร่อย่างจริงซ่ง ฯลฯ สม่ชิกขบวนการในความคิดของผู้เขียนควร
ต้องมึระเบียบวินัย ซึ่ง เป็นกฎสูงสุด และรากฐานที่สำคัญ ในที่สุดให้กำส้งใจแก่สม่ชิกขบวนการ
ว่า...ในโลกนี้ไม่มีว่สิ่งใดก็เปลี่ยนแปลงได้ ท้คนคิดและโลกท้คนของคนเราก็เปลี่ยนแปลงได้เสมอ...
(หน้า 116)

ขั้นที่ 3 หลักสิทธิเลนินกับการต่อสู้ด้วยอาวุธ

กล่าวถึงหลักการต่อสู้ด้วยอาวุธซึ่งถือ เป็นรูปแบบสูงสุดของการปฏิวัติสังคมนซึ่งถือว่า
ต้องต่อสู้โดยอาศัยลักษณะผลม้ทั้งทางทหารและการ เมือง ต้องอาศัยศิลปะในการวางแผนและการ
วางแผนเฉพาะด้าน การสัดเตรียมที่ถูกต้องถือ เป็นแนวทางที่จะทำให้การต่อสู้ได้รับชัยชนะ
อันเป็นจุดประสงค์ในการ เขียนเรื่องนี้

หน้าแรกของสิ่งพิมพ์ขั้นนี้ เริ่มด้วย :

แต่

นักเรียน นักศึกษา ช่วนา กรรมกร

ที่ถูกลอบสังหารอย่างป่าเถื่อน

โดยสม้มนรับใช้ชนชั้นปกครอง

ในหน้าของคำนำ รุ่งอรุณ ณ บูรพา ผู้แปลเรื่องนี้กล่าวถึงชนชั้นปกครองไว้ว่า
"ตลอด เวลาสองปีที่ผ่านมา ชนชั้นปกครองไทยได้สวมหน้ากากเสร์นิยม แต่ธาตุแท้ยังคงเป็น
เผด็จการฟ้ลัทธิสม้ที่ขบข่มเหงรังแกประชำชนผู้รักความเป็นธรรม พวกเขาขบข่มอ้ำคุณค่าทาง
ศีลธรรมแต่กลับ เช่นฆ่าประชำชนผู้บริสุทธิ์อย่างไม่ว่อาย..."

ในส่วนของ เนื้อเรื่อง เลนินอธิบายถึงการปฏิวัติว่า "...สำหรับช่ววมาร์กซ์แล้ว
มันเป็นเรื่องที่เห็นพ้องต้องกันว่าการปฏิวัติจะเกิดขึ้นไม่ว่ได้ ถ้าปราศจากสถานการณ์ปฏิวัติ ยิ่งไป
กว่านั้น สถานการณ์ปฏิวัติแต่ละแห่งไม่ว่จำเป็นต้องนำไปสู่การปฏิวัติเสมอไป..." (หน้า 7)
เขาชี้ให้เห็นว่าการนำมวลชนเข้าสู่สม้รัฐเพื่อโค่นล้มรัฐทุนนิยม จะทำได้เมื่อกระแสคลื่นปฏิวัติ
พุ่งขึ้นสูง เมื่อชนชั้นปกครองกำส้งแตกร้าง มวลชนกำส้ง เตือดพล่านด้วยจิตใจปฏิวัติ ชนชั้นกลาง
กำส้งมีแนวโน้มเหียงไปทางข้างชนชั้นกรรมมาชีพและมวลชนที่พร้อมแล้วที่จะลงมือ พร้อมแล้วที่จะ
เสียสละ (หน้า 12) ตลอดทั้งเล่มเลนินได้พยายาม เล่นอแนวทางที่จะปฏิวัติสังคมนไปสู่สังคมนิยม
ในลักษณะของการ เตรียมการอย่างมีขั้นตอนเพื่อชัยชนะในที่สุด

ขั้นที่ 4 ว่าด้วยปัญหาที่ดินและข้าวนาของประธานเหมา เจ๋อตง

เนื้อหาทั้งสิ้น 8 ตอน ในตอนท้ายมีภาคผนวก

เริ่มแรกกล่าวถึงปัญหาข้าวนาซึ่งถือเป็นปัญหาพื้นฐานแห่งการปฏิวัติของจีน เนื่องจากข้าวนาในประเทศจีนซึ่งคิดเป็นประชากรร้อยละ 80 เป็นพลังหลักของการปฏิวัติ ข้าวนาจึงควรได้รับการศึกษาอย่างดี เพราะถือเป็นพันธมิตรที่เชื่อถือได้มากที่สุดของชนชั้นกรรมาชีพ ให้แนวทางและนโยบายโดยทั่วไปของพรรคคอมมิวนิสต์เกี่ยวกับการปฏิวัติที่ดินในสมัยการปฏิวัติประชาธิปไตย เน้นให้ชาวนารัฐวิธทำลายระบบศักดินา กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกอยากปฏิวัติ เล่นนโยบายที่ดินของพรรคในสมัยการปฏิวัติประชาธิปไตย โดยการให้ภาพความหวังใหม่ของสังคมที่ปราศจากการขูดรีดแบบศักดินา ท้ายสุดมีภาคผนวกที่อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อกำหนดการจำแนกส่วนประกอบทางชนชั้นในชนบทของสภาบริหารแห่งรัฐบาลประชาชนกลาง (สาธารณรัฐประชาชนจีน)

ผู้เขียนกระตุ้นข้าวนาให้เกิดความรู้สึกอยากปฏิวัติ โดยกล่าวว่าในช่วงเวลาอันสั้นนี้ ข้าวนาทั้งภาคกลาง ภาคใต้ และภาคเหนือของประเทศจีน

...จะมีข้าวนาหลายร้อยล้านคนลุกขึ้นมาด้วยที่ทำประดุจพายุฝนกระหน่ำ รวดเร็ว และรุนแรงยิ่งนัก ไม่ว่ากำลังใหญ่หลวงสักปานใดก็ยับยั้งไม่อยู่. พวกเขาจะพังทลายเครื่องพันธนาการทั้งหมดที่ผูกมัดรัดตัวพวกเขาอยู่ แล้วรุดหน้าไปสู่วิถีแห่งการปลดแอกอย่างรวดเร็ว... (หน้า 37) ... ในชนบทแต่ละแห่งจะต้องสร้างปรากฏการณ์สลายตัวของชนชั้นในระยะเวลายันสั้นนิดเดียว ฉะนั้นแล้วก็ไม่อาจปราบปรามเคลื่อนไหวของฝ่ายปฏิวัติในชนบทได้อย่างเด็ดขาด ไม่อาจโค่นอำนาจของพวกผู้ดีได้อย่างเด็ดขาด. ตัดไม้ให้ตรงต้องตัดเกิน ไม่ตัดเกินก็ตัดให้ตรงไม่ได้. (หน้า 43)

จะพบว่าสิ่งพิเศษขั้นนี้เป็นการอธิบายสภาพของปัญหาที่ดินที่เกิดขึ้นในประเทศจีน รวมทั้งข้าวนาในประเทศจีนเท่านั้น

ขั้นที่ 5 สังครามอุโมงค์

กล่าวถึงสมัยสงครามต่อต้านญี่ปุ่นของชาวจีน โดยในปี 1942 ฝ่ายญี่ปุ่นได้ทำการกวาดล้างฐานที่มั่นเหอเป่ย์อย่างรุนแรง เพื่อจะจัดการกับประชาชนที่ก่อการปฏิวัติทั้งหมด แต่ประชาชนในมณฑลเหอเป่ย์ได้ร่วมรบกันอย่างพร้อมเพรียงด้วยการยึดถือความคิดของประธานเหมา เจ๋อตงในด้านสงครามประชาชนเป็นสิ่งชี้นำ พวกเขาดำเนินสงครามจรยุทธ์ร่วมกับกองกำลังอาวุธแห่งกองทัพที่ 8 และได้ประดิษฐ์คิดค้นยุทธวิธี "สังครามอุโมงค์" ที่ทำให้กลุ่มทหารและประชาชนที่ต่อต้านญี่ปุ่นได้รับชัยชนะในที่สุด ทั้งที่ข้าศึกมีกำลังเข้มแข็งกว่า

สิ่งพิมพ์ชิ้นนี้ใช้ให้ผู้อ่านเห็นว่ามนุษย์จะต้องทำการต่อสู้กับผู้กดขี่ มีการให้กำลังใจเพื่อกระตุ้นให้มีความสามัคคี รวมพลังกัน เพื่อจุดหมายคือชัยชนะในบั้นปลาย เช่นการที่กลุ่มทหารบ้านนำเอาหนังสือชื่อ "สงครามยึดเยื่อ" มาอ่านและตอนหนึ่งในหนังสือเล่มนั้นกล่าวว่า

เมื่อได้ระดมประชาชนคนสามัญทั่วประเทศขึ้นมาแล้ว ก็เท่ากับได้สร้างมหาสมุทรอันเว้งว่างแห่งห้วงวิบัติที่จะท่วมข้าศึกให้จมตาย...เมื่อจะเอาชนะ ก็จะต้องยืนหยัดในสงครามต่อต้านยืนหยัดในแนวร่วมแล้วยืนหยัดในสงครามยึดเยื่อ. แต่ว่าสิ่งทั้งปวง เหล่านี้จะไม่แยกออกจากการระดมประชาชนคนสามัญไม่ได้... (หน้า 13)

ท้ายสุดประชาชนเป็นฝ่ายชนะ ภาพที่ผู้เขียนบรรยายก่อให้เกิดความหวังใหม่ เช่นตอนหนึ่งกล่าวว่า "แสงตะวันล่าตล่องไปทั่วที่ราบอันกว้างใหญ่ นักรบแห่งกองทัพพลูที่ 8 กับทหารบ้าน เรือนพัน เรือนหมื่นไหลหลังพรั่งพรูมาเหมือนกระแสน้ำ. สงครามได้ให้การศึกษาแก่ประชาชนและประชาชนก็ได้รับชัยชนะในสงคราม" (หน้า 149)

ขั้นที่ 6 ลงร่วมกันสร้างสรรค์ "สังคมนิยม"

เล่นอสังคมนิยมเด่นของระบอบสังคมนิยมที่มุ่งก้าวสู่ระบบการกดขี่ขูดรีดของมนุษย์โดยมนุษย์ด้วยกัน ให้ความหวังใหม่กับประชาชนชาว เกาหลีว่าจะทำให้สังคมนิยมและเจริญเติบโต ยืนยันว่าหลังการปฏิวัติสังคมนิยมมีความสำเร็จเกิดขึ้นทุกด้านในประเทศ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม กล่าวถึงลักษณะสำคัญของรัฐธรรมนูญ สังคมนิยมของสาธารณรัฐประชาชนเกาหลีว่าต้องการทำให้ระบอบสังคมนิยมที่ได้สถาปนาขึ้นทางภาคเหนือของประเทศ เกาหลีมีความมั่นคงและต้องการที่จะทำให้การต่อสู้เพื่อชัยชนะทั้งมวลของสังคมนิยม เป็นไปอย่างเข้มขันขึ้น โดยวิธีการขจัดความแตกต่างระหว่าง เมืองกับชนบท, กรรมกรกับชาวนา รวมทั้งก้าวสู่ความคิดเก่า ๆ ให้หมดสิ้นไป

ผู้กล่าวสุนทรพจน์คือ กิม อิล ช็อง มีความชื่นชมการปกครองในระบอบสังคมนิยมมาก และมีความเห็นว่า ระบอบสังคมนิยมเป็นระบอบสังคมที่ดีที่สุด ที่ยืนยันผู้ใช้แรงงานเป็นนายของทุกสิ่งทุกอย่าง และทุกสิ่งทุกอย่างในสังคมต้องรับใช้มวลชน ผู้ใช้แรงงาน... (หน้า 44-45) ผิดกับสภาพสังคมนิยมที่เป็นสังคมที่ยังมีการกดขี่ขูดรีด สำหรับด้านเศรษฐกิจ กิม อิล ช็องเห็นว่าชาว เกาหลีได้ทำงานตามความถนัดที่รัฐเป็นผู้จัดหาให้

...ทำงานวันละ 8 ชั่วโมง มีวันหยุดแต่ได้ค่าแรง มีการจัดบ้านพักให้พักผ่อน มีสถานพักผ่อนสำหรับคนป่วยซึ่งจะเป็นสถานที่ที่ทำงาน สำหรับงานที่ไม่มีอันตราย และได้พักผ่อนไปในตัว...ประเทศของเราจึงไม่มีใครเดินเตะฝุ่นหางานทำ

หรือเดินไปทั่วเมืองเพื่อขอเศษเงิน ประชาชนของเราทุกคนทั้งเด็ก และคนแก่ต่างได้รับความสุขในชีวิตของตนภายใต้การดูแลของรัฐและสังคมของเรา... (หน้า 53)

นอกเหนือจากการให้ความหวังใหม่แก่ชาว เกาหลี ความชื่นชมสังคมสังคมนิยมเกลียดชังทุนนิยมแล้ว ยังมีการโจมตีสหรัฐอเมริกาว่าเป็น "หัวโจกจักรพรรดินิยม" ที่ข่มขู่ข่มขู่และทำสงครามในลักษณะเล่ห์กระเท่ห์ ด้วยวิธีการเล่ห์ร้ายสร้างภาพพจน์ให้เห็นว่าตนนิยม "สันติภาพ" และการเจรจา... (หน้า 106)

ขั้นที่ 7 ว่าด้วยรากฐานทางสังคมของกลุ่มหินเปียวที่ค้ำพรวรค ว่าด้วยการใช้อำนาจเผด็จการต่อชนชั้นนายทุนอย่างทั่วด้าน

เนื้อเรื่องใน "ว่าด้วยรากฐานทางสังคมของกลุ่มหินเปียวที่ค้ำพรวรค" เป็นการกล่าวถึงคนกลุ่มหนึ่ง คือกลุ่มหินเปียวที่มีแนวความคิดพวกสังคมนิยม คือ กลุ่มนี้เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของชนชั้นเจ้าที่ดินและนายทุนที่ถูกโค่นลงไป และต้องการจะล้มเผด็จการชนชั้นกรรมาชีพเพื่อรื้อฟื้นเผด็จการชนชั้นนายทุนของพวกเขาปฏิกริยากลับคืนมา เหยาเหวินหยวน ผู้เขียนเรื่องนี้ได้เสนอให้ระงับกลุ่มที่ค้ำพรวรคพวกนี้ เหตุเพราะเจ็อนไฮในประเทศจีนเมื่อปี 1975 ยังเอื้ออำนวยที่จะให้ทุนนิยมฟื้นขึ้นมาอีกครั้ง โดยเฉพาะจากกลุ่มหินเปียวที่เห็นว่าการกระตุ้นด้วยวัตถุยังเป็นสิ่งจำเป็นอยู่ (หน้า 26) เหยาเหวินหยวนเห็นว่า หินเปียวต้องการขยายสิทธิชนชั้นนายทุนภายใต้ป้ายสังคมนิยม เป็นการล้มเผด็จการชนชั้นกรรมาชีพ และฟื้นอำนาจทุนนิยม (บทความนี้แปลจากนิตยสาร "หงส์" ฉบับที่ 3 ปี 1975)

"ว่าด้วยการใช้อำนาจเผด็จการต่อชนชั้นนายทุนอย่างทั่วด้าน" ย้ำให้เห็นความคิดของประธานเหมาเจ๋อตุงในเรื่องของเผด็จการชนชั้นกรรมาชีพว่า เผด็จการชนชั้นกรรมาชีพต้องเป็นจุดศูนย์กลางแห่งการต่อสู้ระหว่างสังคมนิยมกับสังคมนิยม เป็นเวลายาวนานแล้ว ประเทศจีนกำลังพัฒนา การยืนหยัดในเผด็จการชนชั้นกรรมาชีพจะอยู่ตลอดไปได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการใช้อำนาจเผด็จการต่อชนชั้นนายทุนอย่างทั่วด้าน (แปลจากนิตยสาร "หงส์" ฉบับที่ 4 ปี 1975)

จากสิ่งพิมพ์ชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าประเทศจีนยังมิได้ก้าวถึงการเป็นคอมมิวนิสต์ตามความฝันของมาร์กซ์ เป็นการยืนยันว่าสังคมจีนยังมีชนชั้น มีความไม่มั่นคงในรูปแบบการปกครอง กลัวสังคมนิยม ชี้ให้เห็นให้ชัดเผด็จการชนชั้นกรรมาชีพ

"...ชนชั้นกรมาชีพมีแต่ปลดแอกมวลมนุษยชาติ เท่านั้นจึงจะปลดแอกตนเองได้ในที่สุด จะทำให้ได้ถึงข้อนี้ ก็มีแต่ต้องใช้อำนาจเผด็จการต่อชนชั้นนายทุนอย่างทั่วด้าน ดำเนินการปฏิวัติต่อไปภายใต้เผด็จการชนชั้นกรมาชีพจนถึงที่สุด... เผด็จการชนชั้นกรมาชีพเป็นเผด็จการของมวลชน เราเชื่อว่าภายใต้การนำของพรรคมวลชนอันมหาศาลมีพลังและมีความสามารถในการต่อสู้กับชนชั้นนายทุน และจะต้องพิชิตพวกเขาได้ในที่สุด..." (หน้า 100-111)

นอกจากนี้ยังให้ภาพของความหวังใหม่ที่ปราศจากชนชั้น

...ให้ยึดมั่นในแนวทางพื้นฐานของพรรค ยืนหยัดใช้อำนาจเผด็จการต่อชนชั้นนายทุนอย่างทั่วด้าน ดำเนินการปฏิวัติต่อไปภายใต้เผด็จการชนชั้นกรมาชีพจนถึงที่สุด! ความตบถของชนชั้นนายทุนและชนชั้นขูดรีดทั้งปวง และชัยชนะของสังคมนิยมลัทธิเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น เป็นสิ่งที่จะต้องเป็นไปอย่างแน่นอน และจะไม่หันเหไปตามเจตนาารมณ์ของคนเรา (หน้า 119)

ขั้นที่ 8 คอมมิวนิสต์ปีกซ้าย: โครโรว์เตียงล่า

เป็นเรื่องที่ลึกลับให้เห็นบทเรียนจากการปฏิวัติของรัสเซียที่นำโดยพรรคบอลเชวิค ี่ให้เห็นความสำคัญทางสากล ทฤษฎีปฏิวัติ และยุทธวิธีการปฏิวัติของปฏิวัติใหญ่เดือนตุลาคม เหตุที่เลนินเรียกแนวความคิดที่วางทำงานองซ้ายลัทธิว่าเป็นความคิดของเด็กน้อยบ้าง ทารกบ้าง เพราะเป็นวิธีการทำงานที่ไม่รู้จักประยุกต์สังคมนิยมทั่วไปของสังคมนิยมให้เข้ากับลักษณะเฉพาะของประจำชาติหรือสถานการณ์เฉพาะขณะนั้น เนื้อหาสำคัญของสังคมนิยมอยู่ที่ว่ามันไม่ใช่คัมภีร์ หากเป็นเอ็มซีพีการปฏิวัติ ซึ่งจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในแต่ละกาละเทศะ นอกจากนั้นผู้เขียนได้กล่าวถึงการปฏิวัติของรัสเซีย เจื่อนไขพื้นฐานสำหรับความสำเร็จของพรรคบอลเชวิค การต่อสู้ภายในขบวนการชนชั้นผู้ใช้แรงงานคอมมิวนิสต์ปีกซ้ายในเยอรมัน และสังคมนิยมลัทธิปีกซ้ายในบริเตนใหญ่

จากข้อเขียนของเลนินยืนยันว่าสังคมนิยมก็ยังมีเรื่องของชนชั้นโดยกล่าวว่าสังคมนิยมชนชั้นยังไม่ได้หมดไป, การต่อสู้ทางชนชั้นยังไม่ได้หมดไป, การต่อสู้ระหว่างทุนนิยมกับสังคมนิยมยังจะต้องดำเนินไปอย่างคดเคี้ยว เป็นเวลานาน (คำนำ) เลนินชี้ว่าการปฏิวัติเป็นเรื่องสากลที่จะต้องเกิดขึ้นโดยทั่วไป "การปฏิวัติของเรามีความสำคัญทางสากลว่าหมายถึงความถูกต้องชอบธรรมทางสากล หรือสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ทางประวัติศาสตร์ สักต้องยังเกิดขึ้นอีกในระดับนานาชาติ เกี่ยวกับสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วในประเทศของเรา..." (หน้า 4)

นอกจากนี้ผู้แปลเรื่องนี้ยังได้ให้ความหมายของชนชั้น ว่าชนชั้นคือกลุ่มชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันในกระบวนการผลิตของสังคม ชนชั้นกลุ่มหนึ่งควบคุมปัจจัยการผลิต (ที่ดิน แรงงาน ทู่น) เพื่อไปขูดรีด ชนอีกกลุ่มหนึ่ง เรียกว่า "ชนชั้นขูดรีด" ชนอีกกลุ่มหนึ่งผู้ไม่มีปัจจัยการผลิตจำต้องยอมให้ถูกกดขี่ขูดรีด เรียกว่า "ชนชั้นถูกขูดรีด" (หน้า 22)

ขั้นที่ 9 ความเรียงว่าด้วยคำล่สนา

กล่าวถึงความเชื่อในพระเจ้าของชนในประทศอังกฤษ ความหมายของคำล่สนาและความหมายของวิทยาคำล่สนา วิวัฒนาการของสังคมในสัถษณะชนชั้น ความเป็นมาของคริสต์คำล่สนา ในยุคต่าง ๆ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการปฏิรูปคำล่สนา การปฏิวัติในอังกฤษ ชนชั้นกรรมมาชีพยุคใหม่ และศีลธรรมของคอมมิวนิสต์ จุดหมายใหญ่ของผู้เขียนคือต้องการอธิบายอย่างสั้น ๆ และสามารถเข้าใจได้อย่างง่าย ๆ ถึงท่าทีของลัทธิมาร์กซ์ที่มีต่อคำล่สนา

ผู้เขียนคือยอร์จ ทอมสัน เป็นคำล่สนาจารย์ผู้บรรยายวิชากรีกในมหาวิทยาลัยเบอร์มิงแฮม เป็นนักวิชาการทางวรรณคดีท่านหนึ่งที่นิยมเส้อมีไล์ในลัทธิมาร์กซ์ (คำนำผู้สัถพิมพ์) ทอมสันเห็นว่าคำล่สนาคือเครื่องมือของชนชั้นปกครองที่ใช้มัน เป็นประโยชน์ในการอยู่ ร่วอย่างลัสบ

... คำล่สนานั้นได้ถูกพวกชนชั้นปกครอง ใช้เป็นเครื่องมือรักษาอำนาจของตนไว้เส้อมมา... ลู่เจ้าจงรับใช้พระเจ้าผู้เป็นเจ้าของพร้อมเพรียงกันด้วยการรับใช้พระราชาจรุระและจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ด้วยการ เชื้อเฟ่งกฎหมายของแผ่นดิน และด้วยการรักใคร่กันและกันเหมือนหนึ่งพี่น้อง... (หน้า 2)

จากความเชื่อของคนในเรื่องเกี่ยวกับคำล่สนา ผู้เขียนเห็นว่ามันคือยาเสผติด คำล่สนาคือเครื่องปลอบใจของสัถว์โลกผู้ถูกกดขี่ คือหัวใจของโลกที่ปราศจากหัวใจ, คือวิญญาณของภาวะที่ปราศจากวิญญาณ คำล่สนาคือยาเสผติดของประชาชน (หน้า 3) นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งทางชนชั้นสามารถล้นลู่ได้โดยการที่ชนชั้นกรรมมาชีพจะต้องยึดอำนาจไว้ในกำมือของตนเอง ล้มเลิกระบบการผลิตแบบทุนนิยม แล้วแทนที่ด้วยระบบการผลิตที่มีโครงการแบบสังคมนิยม ที่ดำเนินไปเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน (หน้า 12-13)

ในที่สุดเลนินคือศีลธรรมของคอมมิวนิสต์ว่าคือการมีวินัยที่เป็นเอกภาพเหนียวแน่นและการต่อสู้ของมวลชนที่ดำเนินไปด้วยความสัถนิกเพื่อสัถคักันการขูดรีด "ศีลธรรมย่อมรับใช้เป้าหมายแห่งการช่วยสังคมมนุษย์ให้ก้าวขึ้นสู่ระดับสูงยิ่งขึ้น, และทำลายล้างการขูดรีดแรงงานให้ลู่สูญไป..." (หน้า 71)

ชิ้นที่ 10 ถัง เหล้ย เวียดนาม

เป็นบันทึกของผู้เขียนที่ได้เดินทางไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม กล่าว
โจมตีอเมริกา รวมทั้งรัฐบาลไทย ชื่นชมความเป็นมิตรของชาวเวียดนาม ยกย่องการปฏิวัติ
ผู้เขียนได้บันทึกความนึกคิดและทัศนคติของผู้นำคนสำคัญของพรรคลาวตั้ง ซึ่งถือเป็นพรศนาในการ
บริหารประเทศอย่างละเอียด นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ สภาพบ้านเมือง รวมทั้ง
ความรู้สึกของรัฐบาลฮานอยที่มีต่อรัฐบาลไทย

ข้อเขียนนี้เขียนขึ้นในสมัยที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี และ
พลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ประเทศไทยมีความ
ใกล้ชิดกับประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะการยอมให้สหรัฐอเมริกาตั้งฐานทัพในประเทศไทย
ซึ่งผู้เขียนไม่เห็นด้วยในเรื่องนี้ เขาโจมตีทั้งอเมริกาและรัฐบาลไทยที่ล้มคบกันไปรุกรานเวียดนาม
(หน้า 2) นอกจากนี้ยังยกย่องการปฏิวัติ จะเห็นได้จากกรที่เขาได้ไปดูนิทรรศการการต่อสู้
ของชาวเวียดนาม "...ดีทั้ง เนื้อหาที่ผู้คนของเขาจะได้เรียนรู้ความเลิบบทขมขื่นที่ผ่านมา และ
ดีทั้งในแง่ประวัติศาสตร์ที่ผู้คนจะได้เรียนรู้ว่า การต่อสู้อย่างเอาเป็นเอาตาย บนความรักชาติ
รักเอกราช รักประชาธิปไตยนั้น สักวันหนึ่งก็จะต้องได้รับชัยชนะอย่างภาคภูมิใจ..." (หน้า 18)

นอกจากนี้ยังเล่นอภิปรัชญาของสังคมใหม่โดยนำเอาคำพูดของฮอวางตุง ซึ่งเป็นกรรมการ
ของพรรคลาวตั้ง (พรรคกรรมกรแห่งเวียดนาม), บรรณาธิการใหญ่หนังสือพิมพ์เียนเียน,
นายกสมาคมนักข่าว, ลมาฮักรัฐสภาที่กล่าวว่า "...หลังการพ่ายแพ้ของจักรพรรดินิยมอเมริกา
แล้ว เช่นนี้ ชาวเอเชียเราคงก้าวขึ้นสู่ศักราชใหม่ ผมคิดว่าหนทางไปสู่สังคมนิยมนั้นดีที่สุด เมื่อ
เราสามารถถุกมขะตากรมของตนเองได้ เราก็สามารถสร้างตนเองได้เช่นกัน นี่คือศักราชใหม่
ของชาวเอเชีย" (หน้า 22)

ชิ้นที่ 11 ปัญหาและแนวทางการต่อสู้ของหญิง

รวมบทความสั้น ๆ เกี่ยวกับสตรีเพศ ชี้ให้เห็นว่าสตรีเป็นเพศที่เสียเปรียบ ถูกกดขี่
ทั้งทางเพศและทางชนชั้น เล่นอภิปรัชญาการกดขี่สตรีทั้งทางเพศและทางชนชั้นด้วยการจัดตั้ง
องค์กรต่อสู้ของสตรี บรรยายสภาพที่เป็นจริงของหญิงในลักษณะที่ถูกกดขี่ทุกวิถีทาง

ข้อเขียนนี้มีลักษณะที่ต้องการชี้ถึงสาเหตุว่าการกดขี่ทางเพศของสตรีเป็นผลมาจาก
การกดขี่สตรีทางชนชั้น

...ความมีเสรีของสตรีเป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญของสังคมนั้น หมายถึงว่าสังคม ยิ่งเจริญก้าวหน้าเท่าใด สตรีก็ถูกกดขี่ขูดรีดน้อยลงเท่านั้น ี่เป็นเครื่องชี้ชัดว่าสตรี จะพ้นจากการขูดรีดทางเพศได้ก็ต่อเมื่อไม่มีการกดขี่ขูดรีดทางชนชั้นแล้ว เท่านั้น ท่านนักปฏิวัติที่ยิ่งใหญ่ผู้นั้นยังได้พิสูจน์ให้เห็นชัดต่อไปว่า มีแต่ชนชั้นกรรมาชีพเท่านั้น ที่จะสร้างสังคมที่ไม่มีการขูดรีดขึ้นได้ นั่นคือมีแต่ชนชั้นกรรมาชีพเท่านั้นที่จะทำลาย การกดขี่ขูดรีดทางเพศได้อย่างสิ้นเชิง (หน้า 3)

นอกเหนือจากนี้ยังชี้ให้เห็น เหตุของปัญหาสังคมว่ามาจากการกดขี่ขูดรีดของ จักรพรรดินิยมกับชนชั้นปกครองปฏิกริยา และโดยระบบสังคมคนกินคน มีการโจมตีหน่วยงานของ ทางราชการ เช่น เรื่องของโล่เกษียณที่บ้านปากเกร็ด

...สถานที่แห่งเดียวที่โล่เกษียณปากเกร็ดก็คือ โรงรถแรงงานที่ถูกตั้งตาม กฎหมาย โดยใช้ศีลธรรมและมนุษยธรรมบังหน้า ซึ่งโรงรถโรงงานนี้อยู่ได้ ก็เพราะมีการขับไล่เกษียณโดยตำรวจลงไปเป็นทาสแรงงานในบ้านปากเกร็ด ตลอดเวลาี่เองสภาพสังคมคนกินคน... (หน้า 100)

มีการเล่นขอให้มีการต่อสู้เพื่อสังคมใหม่ที่ดีกว่า ให้ทั้งหญิงและชายเคียงข้างกัน สร้างสรรค์โลก "...เราต้องมองให้เห็นพลังของตนเอง มองให้เห็นพลังของประชาชน ประสาน ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อสังคมใหม่ที่งดงาม สังคมที่คนได้เป็นคนมีศักดิ์ศรีมีความเท่า เทียมกัน..." (หน้า 45)

ขั้นที่ 12 วิวัฒนาการความคิดสังคมนิยม

เป็นการให้ประวัติความเป็นมาของความคิดแบบสังคมนิยมว่าเกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณ ยกตัวอย่างนักคิดสังคมนิยมนับแต่ศตวรรษที่ 16 ถึง 19 โดยในศตวรรษที่ 16-17 ได้ยกตัวอย่าง นักคิด 3 คน คือ โรมัลโล มัวร์, โรมาช โคปาเนลลา, เกอรราร์ด วินส์แตนสีย์ ศตวรรษที่ 18 ได้ยกตัวอย่างนักคิด 4 คน คือ จัง เมลิเอ, มับซี, มาแรลลี, ฟรังซัวร์ โนเอล บาเบอฟ, ศตวรรษที่ 19 ได้ยกตัวอย่าง 3 คนคือ ฟุรีเออร์, แซ็งต์ ซีมอง, โรเบอर्ट โอเวน และตอน ท้ายเป็นบทสรุป

ในส่วนของผู้เขียน ผู้เขียนมีความชื่นชมนักสังคมนิยมมาก โดยจะเห็นได้ในหลาย ๆ ตอนที่มีการกล่าวถึงในลักษณะที่ยกย่อง เช่นตอนหนึ่งกล่าววว่า

นักสังคมนิยมที่แท้จริง เป็นผู้ที่มีมนุษยธรรม เปี่ยมไปด้วยเมตตาจิตและความเสียสละ มีอุดมคติอันยิ่งใหญ่และสูงส่ง แม้พวกเขาจะมีเชื้อชาติต่างกันและถือกำเนิดจาก ชนชั้นที่ไม่เหมือนกัน แต่มีความรู้สึกนึกคิดอย่างเดียวกัน นั่นก็คือ พวกเขาไม่อาจ

อดทนต่อภาวะสังคมอันเต็มไปด้วยความเหลื่อมล้ำต่ำสูงและอธรรม ไม่อาจนิ่ง
ดูตายชีวิตเพื่อนมนุษย์ที่อดอยาก ยากไร้ และสิ้นหวัง (หน้า 6)

แต่แม้กระนั้น ผู้เขียนก็ยังมองเห็นว่าความคิดของนักสังคมนิยมในอดีตที่ผ่านมา
ว่ายังหนีไม่พ้นขอบเขตของความเพ้อฝัน มีเพียงสิ่งเดียวที่มีทางเป็นไปได้ และผู้เขียนยืนยันว่า
ได้เกิดขึ้นแล้วในหลาย ๆ ประเทศคือ ความคิดที่ต้องการทำลายความเหลื่อมล้ำต่ำสูงของสังคม
ต้องการทำลายความแตกต่างระหว่างชนชั้น ทำลายระบอบทฤษฎีลัทธิเอกราชและสถาปนาระบอบ
ทฤษฎีลัทธิลัทธิสังคมนิยม (หน้า 170-171) วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทย
เมื่อราวปี พ.ศ. 2500 ผู้เขียนเห็นว่า วิธีที่จะแก้ไขปัญหานั้นได้ดีกว่าก็คือการหันมาใช้ระบอบ
เศรษฐกิจตามแบบสังคมนิยม (หน้า 2) ในที่สุดผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นภาพของสังคมใหม่

จุดหมายปลายทางของ "สังคมนิยม" คือสถาปนาสังคมที่ปราศจากชนชั้น,
ปราศจากการขูดรีด, ปราศจากความเหลื่อมล้ำต่ำสูงระหว่างความมั่งมีกับ
ความจน ปราศจากวิกฤตว่างงานและความอดอยาก, ปราศจากสงคราม ฯลฯ
สังคมนิยมลัทธิลัทธิสังคมนิยมนี้ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งระบอบทฤษฎีลัทธิสังคมนิยม ทุกคน
ร่วมกันทำงานแบ่งกันกินแบ่งกันใช้ (หน้า 173-174)

ขั้นที่ 13 มาร์กซ์จึงใจจะปลุกนออะไรอย่างไร

สิ่งพิมพ์ชิ้นนี้เป็นตอนต่อเรื่องของ "แคปิตะลิสม์" โดยที่ "แคปิตะลิสม์" ได้กล่าวถึง
กำเนิดโครงสร้างความทรงอยู่และกฎแห่งความเคลื่อนไหวของยุคแคปิตะลิสม์ แต่สิ่งพิมพ์ชิ้นนี้
เป็นการแสดงให้เห็นทรรศนะของมาร์กซ์ และข้อทำนายคาคติของมาร์กซ์ในทางเศรษฐกิจ
การเมืองในยุคสมัยของเขา รวมทั้งความคาคติของมาร์กซ์ในเรื่องอนาคตของโลกโดยส่วน
รวมด้วย

เริ่มต้นด้วยการแสดงจุดประสงค์ของการมาบรรยายที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ในครั้งนี้ โดยกล่าวว่าต้องการให้เกิดผลกระทบเป็นคุณค่าในทางลดระดับหรือกำจัดความเสีย
เปรียบให้แก่ประชาชนผู้อยู่ในฐานะเสียเปรียบทั้งหลาย (หน้า 9) พร้อมกันนั้นก็ได้มีการโจมตี
ชนชั้นปกครองซึ่งถือเป็นผู้ได้เปรียบในสังคม เป็นผู้ที่กำหนดให้สังคมมองเห็นเหรียญแต่เพียงด้าน
เดียว สถาปนิต่าง ๆ ของสังคมก็ล้วนแต่เป็นเครื่องมือของผู้ทรงอำนาจครอบงำสังคม (หน้า
14-15)

จากนี้เป็นการเล่นความคิดของมาร์กซ์ในเรื่องของระบบทุนนิยม ที่มาร์กซ์เห็นว่า
ระบบทุนนิยมก่อให้เกิดลักษณะ 3 ประการคือ

1. วิธีปฏิบัติต่อกันและกันแบบคนในช่องอในกระดุก
2. อภิสัทรี
3. คอรัปชั่น

และต้นเหตุของทั้ง 3 ประการข้างต้นก็คือ ผลกำไร ผู้บรรยายได้ชี้ให้นักศึกษาที่มาฟังการบรรยายมองดูรอบตัวเอง ซึ่งจะเห็นว่า "ช่องว่างทางสังคม" ได้กว้างออกไปทุกที ฝ่ายที่เสียเปรียบก็ยิ่งเสียเปรียบยากจนลง ฝ่ายที่ได้เปรียบก็ยิ่งได้เปรียบมั่งคั่งขึ้น กอบโกยมากขึ้น (หน้า 25) ความสับสนของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม สามารถแก้ไขได้โดยใช้ระบบเศรษฐกิจของอีกสำนักหนึ่ง

... แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายเหลือเกินที่ปรากฏว่าระบบความคิดของสำนักคิดใหม่ดังกล่าวนี้ได้กลับถูกเหยียดหยาม, ถูกประณามคุณค่าว่าต่ำต้อยอย่างใหญ่หลวง, ถูกทอดทิ้งไม่ไยดี, และพร้อมกันในคราวเดียวกันก็ถูกแก่งัดความผิด ๆ เสียด้วยอาการลงใจ พยายามเหยียบย่ำซ้ำ... (หน้า 31)

ในที่สุดผู้บรรยายเลินว่าระบบความคิดทางเศรษฐกิจสำนักใหม่ดังกล่าวนี้ก็คือระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม เมืองสำนักมาร์กซ์ลัทธิ ผู้บรรยายชี้ว่ามาร์กซ์ต้องการพิสูจน์ประเด็นต่าง ๆ

4 ประการคือ

1. ระบบทุนนิยมสักต้องทำลายตัวมันเอง โดยผ่านทางชนชั้นกรรมาชีพที่มีได้เป็นเจ้าของปัจจัยในการผลิต
2. ความพินาศของระบบทุนนิยมเป็นสิ่งที่ไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้
3. สถาบันต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจเป็นผลมาจากความขัดแย้งขึ้นรากฐานทางเศรษฐกิจระหว่างพลังของเจ้าของปัจจัยในการผลิต กับฝ่ายเทคนิคที่ก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้ง
4. ปัจเจกชนแต่ละคนนั้นเป็น "ตัวแทน" ของชนชั้นทางเศรษฐกิจที่เขาสังกัดอยู่

ท้ายสุดผู้บรรยายกล่าวถึงความคาดหวังของมาร์กซ์ในเรื่องของผลกำไรว่าจะต้องลดลงไว้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ จะต้องมีการตีบทวิเพิ่มพูนขึ้นซึ่งความทุกข์ยากของชนกรรมาชีพและการต่อสู้ทางชนชั้น (หน้า 84) จะต้องมีการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพซึ่งถึงอย่างไร ๆ ก็หลีกเลี่ยงไม่พ้น และการกำเนิดของรัฐคอมมิวนิสต์มาร์กซ์คาดว่าค่าส่นาจะสูญสิ้นไป ระบบครอบครัวแบบกรรมพีจะถูกละทิ้ง ระบบการให้ค่าจ้างแรงงานจะถูกเลิกจ้าง ฯลฯ

ชั้นที่ 14 ก่อนไปสู่ภูเขา

เป็นการรวมเรื่องซึ่งมีวิธีการเขียนหลายแบบ โดยส่วนใหญ่เป็นงานเขียนที่เขียนขึ้น
ในปี พ.ศ. 2516-2518 แบ่งเป็น 4 ภาค

ภาคที่ 1 เป็นร้อยแก้ว มี 13 เรื่อง คือ

1. เขียนให้เพื่อน
2. โศลกมีดจากภูเขาบรรทัด
3. ข้าราชการ
4. เขียนบทกวี
5. เขียนถึง เธอที่บ้านนอก
6. ทหารประจำชน
7. ข้าราชการจากหมู่บ้าน
8. มายาการ
9. ธรรมชาติ
10. คำคืน
11. ทะเล
12. ชนบทอันห่างไกล
13. คลื่น

ภาคที่ 2 เรื่องสั้น มี 9 เรื่อง คือ

1. เรื่องนกพญาไฟ
2. เรื่องคนแปลกหน้า
3. เรื่องคนในนา
4. เรื่องคนล้นระฆัง
5. เรื่องไฟ
6. เรื่องเกี่ยวกับวัน เวลาและศัตรู
7. เรื่องเหยื่อ
8. เรื่องหน้าฟ้า
9. เรื่องก่อนไปสู่ภูเขา

ภาค 3 ร้อยกรอง ประกอบด้วย

1. ลิบสี่เดือนตุลาคม วันมหาประฮาชัย
2. ลิบสี่ตุลา วันโคนล้มสังคมทราม
3. กุ่ชานชื่อวีรชน
4. ตื่นเกิด
5. กรรมกร
6. วันรำลึกถึงครูที่บ้านนอก
7. อ้าสู้ผู้สร้างชาติ
8. ปลายฤดูร้อนปี 2516 ที่พัทลุง
9. ลู่
10. พยากรณ์
11. เขียนให้เด็กหญิงที่โรงงานทอผ้า
12. ศักดิ์พรตนิมมอ เมริกา ไล่หัวออกไป
13. สงครามประฮาชน
14. มหากรรมมาชน
15. สงครามประฮาชน
16. ประฮาชน
17. กระแทกปลดแอกตน ล้างชื่อคาคินค่าคน
18. จัดตั้ง
19. คำเตือนถึงเพื่อนมอง
20. ชัยชนะปฏิวัติต้องจัดตั้ง
21. คำประกาศขบถ จากหมู่บ้านเคียวเกี่ยวดาวแห่งเทือกเขาผาเพ
22. แต่ส่อง บัญชาญ วีรประฮาชน, ผู้นำกรรมกรต่อต้าน "เทมโก้"
23. วันกรรมกร

ภาค 4 ลิลิตพัฒนาโองการประกาศฟ้า ประกอบด้วย

1. ผองคนทุกชั้นในแผ่นดิน
2. ลูกชั้นแล้วทั้งล้านแสน
3. ผองช้วนารวมพลังต่อสู้

4. การปฏิวัติต้องจัดตั้ง
5. สงครามประชาชน
6. นิสิต จิตร ไร้มงคล นักรบของประชาชน

เนื้อหาของทั้งหมดโดยส่วนมากแล้วกล่าวถึงความไม่เสมอภาคกันในสังคม การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิด พยายามชักจูงให้ประชาชนลุกขึ้นต่อสู้เพื่อสิทธิและความเสมอภาคในสังคม ได้ยกตัวอย่างการกระทำบางอย่างที่ไม่ถูกต้อง เพื่อโน้มน้าวและชักจูงให้ผู้อ่านเห็นพ้องด้วย

ผู้เขียนกล่าวถึงในคำนำเมื่อเมษายน 2518 ว่า ชีวิตของข้าพเจ้าเติบโตขึ้นมาพร้อม ๆ กับความไร้เอกราชของประเทศ และความเป็นเผด็จการของผู้ฝ่... นอกเหนือจากนี้ยังให้ความเชื่อมั่นว่าประชาชนเท่านั้นที่จะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนได้ในเรื่องของความไม่เสมอภาคกันในสังคม ผู้เขียนก็แสดงให้เห็นอยู่ตลอดเวลาว่ามีความแตกต่างกันระหว่างผู้คนในชนบทกับในเมือง, ข้าราชการกับประชาชน, ประชาชนกับผู้มีความอำนาจ ซึ่งก็อยู่ในลักษณะของผู้ได้เปรียบ-เสียเปรียบในสังคม เช่นในภาคที่ 1 "โคลงผิดจากภูเขาบรรทัด" เด็กชายคนหนึ่งพบกับคนใส่ชุดเขียวสีกปรกลงมาจากภูเขา ซึ่งพูดกับเด็กชายคนนั้นด้วยประโยคที่แสดงความรู้สึกของคนที่อยู่ในชนบทว่า "พวกมันเป็นนักรบแห่งป่า รบเพื่อจะทำให้หนูได้มีสิทธิเท่าพวกในเมืองได้เรียนหนังสือ ได้กินของดี ๆ เหมือนที่คนในเมืองกิน..." (หน้า 6)

ความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อข้าราชการ ซึ่งอยู่ในลักษณะของความไม่เข้าใจ เช่นในภาค 2 "เรื่องคนในนา" กล่าวถึงชายคนหนึ่งต้องการไปคัดสามะโนครวที่อำเภอเพื่อให้ลูกชายได้เรียนต่อในเมือง เขาได้พบว่าข้าราชการทำงานไม่ตรงเวลา "ที่จริงเขมไปถึงที่ว่าการอำเภอตอนบ่ายโมง แม้จะไม่เคยมีนาฬิกาเป็นของตัวเอง แต่เขมคิดว่าถ้านาฬิกาเรือนใหญ่ซึ่งแขวนอยู่หน้าที่ว่าการไม่บอกเวลาผิด เขาก็คงดูเวลาไม่ผิดด้วย แต่นั่นอำเภอยังไม่มีคนทำงาน..." (หน้า 58)

ใน "ก่อนไปลู่ภูเขา" ก็จะได้ทราบความคิดของประชาชนคนหนึ่งที่มีต่อตำรวจโดยตัวเอกของเรื่องคือ เฝิง ไตักกล่าวไว้ก่อนที่เขาจะตัดสินใจขึ้นภูเขา อันเนื่องมาจากเมียเขาถูกฆ่าตายเพราะคิดว่าเป็นสายให้กับคอมมิวนิสต์ โดยทหารกลุ่มหนึ่ง เขากล่าวว่า "...ไ้อ้จะไปฟังโรงพักก็มองไม่เห็นทาง เขาคิดว่าไอ้พวกนั้น มันมีหน้าที่สับน้ำตาลเมากับวงไฟถี่เอนเพียงอย่างเดียวที่จริงเขาคิดอย่างนี้มาหลายปีติดกันแล้ว" (หน้า 120)

ผู้เขียนชักจูงให้ประชาชนลุกขึ้นต่อสู้เพื่อสิทธิและความเสมอภาคในสังคม เช่นในภาค 1

"เขียนถึงเธอที่บ้านนอก" กล่าวถึงเด็กในชนบท โดยกระตุ้นให้มองเห็นว่าถูกเอาเปรียบจากคนส่วนน้อยร่วมแผ่นดิน

เมื่อเธอเติบโตขึ้น

จงเรียนรู้ถึงภารกิจการอันหนักที่รออยู่ข้างหน้า

จงเข้าร่วมกับพวกพ้องแห่งชนชั้นเธอ

ทะเลาะแอกที่ผู้กดขี่ขูดรีดมอบให้ลงเสียสิ้น (มกราคม 17) (หน้า 12)

ในภาค 3 "ลู" กระตุ้นให้ชาวนาสู้กับนายทุน

นาสู้ก็สู้สร้าง

ผิจะร่างก็ร่างสู้

สู่อุตผู้ใดดู

ก็บ่เห็นอีกกึ่งคน

...

...

สู้เสียบและฝังงัน

สิ่งพวกมันกำเริบหาญ

แรงสู้ก็แรงงาน

โยมลูกขึ้นพาดฟัน (หน้า 149)

เล่นอภภาพของสังคมใหม่ที่ปราศจากความอยุติธรรม ในภาค 2 เรื่อง "ไฟ" ชี้ให้เห็นความคิดของเด็กหนุ่มคนหนึ่งที่ไม่พอใจกับความอยุติธรรมของสังคม

...เมื่อแรกเริ่มก็ไปเล่นดนตรีให้กรรมกรในโรงงานทอผ้าฝ้าย ผมประทับใจในงานครั้งแรกนี้มาก ผมเริ่มมองเห็นแล้วว่าอะไรคือพลัง มันเป็นสิ่งลี้ลับอย่างแท้จริง มันคือแรงงาน ตอนที่ผมไปถึงโรงงานครั้งแรกปรากฏว่ามีเพื่อน ๆ นักศึกษาของผมอยุ่กินที่นั่นก่อนแล้ว ผมค้นพบขบวนการที่จะเดินทางไปหาสังคมใหม่ที่มีคนเป็นคน ไม่ใช่สังคมของหมาไล่เนื้ออย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน... (หน้า 78)

...ไฟมันกำลัปลุกโพล่ง มันลุกเหมือนกับคนงานในโรงงานในท้องทุ่งนา ฟืน้องทั้งหลายที่จะเดินทางร่วมกับผมและเพื่อนไปหาสังคมใหม่ โดยการฆ่าล้างโคตรเหล่าหมาไล่เนื้อเสียให้สิ้น... (หน้า 81)

มีลักษณะของความไม่พอใจประเทศสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาวุ่นวายกับประเทศไทย

ในภาค 3 "จักรพรรดินิยมอเมริกาไล่หัวออกไป" ผู้เขียนกล่าวไว้ว่า

ไปไป มริกา !

คนหน้าหนา สัตว์หน้าขน

นายยุทธอาวุธกล

ถอนฐานทัพกลับเสียที

ทวยไทยมิใช่ทาส

เลือดทุกหยาดย่อมมีสี

หัวใจไฟเสรี

มาแต่เบื้องบรรพกาล

ตื่น เกิดทวยไทยผอง   เปล่งเสียงร้องไห้เหี่ยมหาญ

จักรพรรดินิยมพาล   จักแหลกลาญด้วยมือเรา ฯ (กุมภาพันธ์ 17) (หน้า 154)

นอกเหนือจากนี้ยังมีการยกย่องบุคคลผู้ถือเป็นวีรชนของประชาชน เช่น ส่นอง บัญชาชัย
ผู้นำกรรมกรต่อต้าน "เทมโก้" หรือ นิลิต ศิริโลภณ เป็นต้น

ขั้นที่ 15 คำประกาศของความรู้สึกลึกใหม่

เป็นการรวมข้อความจากบทนำและบทบรรณาธิการของผู้เขียนที่ปรากฏในวารสาร
สังคมศาสตร์ปริทัศน์ บทความเหล่านี้ได้เสนอแนวคิดของคนหนุ่มสาวในช่วง พ.ศ. 2513-2517
ไว้ เช่น ความคิดในเรื่องของความสัมพันธ์กับต่างประเทศ, การวิจัยทางวิชาการ, ความแตก
ต่างระหว่างเมืองและชนบท, ข้าราชการกับชาวบ้าน, นโยบายของรัฐบาลในการให้สิทธิที่จะรู้
แก่สาธารณชน ฯลฯ ทุกเรื่องที่เขานำเสนอ ทำให้ผู้อ่านได้เห็นภาพของสังคมไทยในลักษณะหนึ่ง
ได้อย่างชัดเจน

จะพบว่าข้อเขียนในช่วงพ.ศ. 2513 เป็นการเปิดเผยความเป็นจริงที่ปรากฏในช่วง
นั้น รวมทั้งแสดงความสงสัยในสิ่งที่รัฐบาลได้กระทำ เช่น การรับจ้างรบในเวียดนาม การลอบ
ฆ่าบุคคลสำคัญ การยอมให้ประเทศสหรัฐอเมริกาส่งคนมาทำวิจัยเรื่องต่าง ๆ ในประเทศ
จากข้อเขียนดูเหมือนผู้เขียนจะมีความจริงจังในการเสนอปัญหาและทางแก้ปัญหา แต่ขณะเดียวกัน
ก็แสดงลักษณะของความไม่พอใจในการทำงานของรัฐบาล แม้จะยังไม่ถึงขั้นที่แข็งกร้าวก็ตาม
การเตือนว่าในอนาคตจะเกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจ และในที่สุดจะเกิดช่องว่างทางสังคม

...ในสังคมปัจจุบัน ถ้าเราพร้อมจะมีชีวิตอยู่ในสังคมที่ใช้รถยนต์ เราก็ควร
ต้องมีแผนในเรื่องการทำถนนที่ให้ความปลอดภัย มีแผนที่จะจำกัดรถให้น้อยลง
ให้การเดินรถประจำทางมีประสิทธิภาพและแก้ปัญหารถราจรให้ได้ผลอย่างแท้จริง
แต่บัดนี้เมืองไทยก็ยังมองไม่เห็นว่าจะมีประสิทธิภาพได้อย่างไร... (หน้า 46)

บทนำในช่วง พ.ศ. 2514 มีน้ำเสียงไม่แข็งกร้าวแต่มีลักษณะเหมือนช่วงปี พ.ศ. 2513
คือมีลักษณะของการท้วงติงให้คิด เช่น ในบทนำชื่อ นโยบายสองสีนจะไปรอดแน่หรือ ที่เสนอให้
รัฐบาลมีนโยบายที่แน่ชัด เกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อความอยู่รอดของชาติ หรือในบทนำชื่อ
เราไม่เห็นด้วยกับการแทรกแซงกิจการภายในของเขมร ที่ผู้เขียนแสดงความไม่เห็นด้วยที่จะไป
ผูกพันกับสหรัฐอเมริกาทุกเรื่อง ...ไทยควรแสดงท่าทีให้กลุ่มประเทศอาเซียนเห็นว่า เราไม่
ผูกพันตัวเองกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ย่อมจะเรียกร้องไห้ให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันแก่บรรดา
ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้... (หน้า 56)

สำหรับบทนำในช่วงปี พ.ศ. 2515 ก็ยังมีลักษณะเหมือนกับช่วง 2 ปีที่ผ่านมา มีการชี้แนะในเรื่องต่าง ๆ เช่น ปัญหาของคอมมิวนิสต์ที่มาจากช่องโหว่ระหว่างข้าราชการกับประชาชน, ให้ระวังปัญหาสังคมที่เกิดจากความอ่อนแอทางวัฒนธรรมไทย และความเจริญทางเศรษฐกิจของไทยก็อยู่ในมือของญี่ปุ่นจนน่าเป็นห่วง นอกเหนือจากนี้ก็ได้เสนอให้รัฐบาลสนใจชีวิตความเป็นอยู่ของกรรมกรที่มีแต่ความทุกข์ยาก เตือนเรื่องนโยบายที่ไทยมีต่อจีนแดงและเวียดนามเหนือ โดยเห็นว่าหากไทยสามารถตกลงกับเวียดนามเหนือได้ก็จะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการถ่วงอำนาจจีน หรือในเรื่องการขูดคอคอดกระ ผู้เขียนได้แสดงเหตุผลต่าง ๆ อันเป็นผลเสียของการขูดคอคอดกระที่หากขุดขึ้นแล้วจะเป็นผลเสียทางยุทธศาสตร์ และเป็นการขูดเพื่อหวังให้คนอื่นมาใช้อันถือเป็นรายได้ที่ควบคุมไม่ได้ ในเรื่องปัญหาผู้ก่อการร้าย ผู้เขียนเห็นว่าเกิดจากการคอร์รัปชันและการขูดรีดประชาชนผู้ยากจน ยุยงให้ผู้หญิงต่อสู้เพื่อสิทธิเท่าเทียมผู้ชาย "...สตรีไทยทั้งหลาย เธอจะต้องก้าวออกมาจากฐานะของข้างเท้าหลัง มาเป็นเท้าหนึ่งของสอง เท้าหน้าหญิงหนึ่งชายหนึ่ง เราจะ เกาะกุมมือกันไว้ และจะก้าวเดินออกไปพร้อมกัน" (หน้า 172)

เริ่มปี พ.ศ. 2516 ด้วยลักษณะที่ยังเป็นกลาง มีการแสดงความไม่ไว้วางใจในสถานติบัญญัติแห่งชาติว่ามีได้ เป็นตัวแทนที่แท้จริงของปวงชน เสนอให้มีการถ่วงดุลอำนาจของรัฐโดยใช้พลังของมวลชน (หน้า 181), แสดงความห่วงใยในปัญหายาเสพติดของวัยรุ่น, โจมตีการทำงานของนักหนังสือพิมพ์บางส่วนที่บางครั้งไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของตนเอง มีอคติไม่เสนอความเป็นจริง, โจมตีสหรัฐอเมริกาโดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทหารที่สหรัฐอเมริกาส่งมารบในเวียดนาม ซึ่งมีความหวั่นไหวอยู่ตะเกา ตาคสิ น้ำพอง เสนอให้ประเทศไทยวางตัวเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใด ซึ่งหมายความว่าไม่ต้องมีทหารต่างด้าว และฐานทัพของต่างด้าวเข้าไปประจำอยู่ (หน้า 209) ละพบว่าในช่วงปลาย ๆ ของ พ.ศ. 2516 นี้ เริ่มมีการใช้ศัพท์ทางสังคมนิยม เช่น ในบทนำชื่อ การศึกษานอกโรงเรียนอนาคตที่มองไม่เห็น ผู้เขียนเห็นว่าการศึกษาเพื่อมวลชนควรหมายถึง

...การศึกษาที่มุ่งเปลี่ยนแปลงสังคมและมุ่งที่จะช่วยคนส่วนใหญ่ของสังคมแท้จริง...
เรียกร้องให้เกิดการเรียกร้องสิทธิในความเป็นมนุษย์...ลักษณะของการศึกษาแบบนี้จะต้องเป็นลักษณะที่เป็นไปเพื่อการปลดแอก และเพื่อเสรีภาพเป็นข้อสำคัญก่อน... (หน้า 234)

ใน พ.ศ. 2517 ความคิดแบบสังคมนิยมเริ่มปรากฏเห็นชัดมากยิ่งขึ้น เช่นในเรื่องของทุนในบทนำเรื่อง คนจนคือพลังที่ก้าวหน้า "...การที่เอกชนมีกรรมสิทธิในทุนและใช้ทุนเป็น

เครื่องมือส่วนตัว ย่อมจะนำไปสู่การละสมทุนส่วนตัวมากขึ้น ยิ่งทุนถูกละสมมากขึ้นในมือของคนกลุ่มน้อย คนกลุ่มใหญ่ที่ยากจนก็ยิ่งเน่ามากขึ้นตามไป..." (หน้า 290)

นอกเหนือจากนี้ยังใช้ลักษณะคำสอนของฝ่ายสังคมนิยมในเรื่องของการแยกมิตรออกจากศัตรู เช่น เล่นอให้มักศึกษาร่วมมือกับประชาชนเพื่อขจัดการทุจริต ชี้นำนักศึกษาเห็นว่า

...จะต้องเลือกให้ถูกต้อง ดูให้รู้แน่ ว่าใครคือศัตรู ใครคือมิตรจะต้องแยกให้ถูกว่าใครบ้างคือศัตรูอย่างแท้จริง ใครคือศัตรูที่พอจะเป็นแนวร่วมกันได้... เราต้องเลือกให้ถูกมิฉะนั้นจะเสียแนวร่วม และอาจทำให้การต่อสู้ยืดเยื้อไม่พบความสำเร็จตามที่ต้องการได้ (หน้า 321)

ในตอนท้ายซึ่งเป็น ช่วงแห่งการเป็นบรรณาธิการ (พ.ศ. 2512-2514) ผู้เขียน แสดงความจริงใจของตนในบทบาทของการเป็นบรรณาธิการ โดยกล่าวว่า

...ระยะแรก ๆ คำวิจารณ์จะก้าวร้าว แต่เราก็จริงใจ ด้วยหวังว่าการตีเพื่อก่อทางสื่อสารมวลชนจะช่วยให้มี การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงในส่วนที่กล่าวถึง และเพื่อให้ผู้อ่านมีปฏิกริยาร่วมด้วยในระยะหลัง ถ้าทำหนังสือ เหตุจะเห็นว่าเรากล่าวถึง เรื่องที่อยู่ใกล้ตัว โดยใช้พลังงานจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบ และพยายามมองส่องแง่เสมอ... บรรณาธิการไม่ใช่คอยแต่เป็น "แขกตัดหญ้า" ให้ "วัว" ของใคร บรรณาธิการหวังที่จะทำหน้าที่ให้มีชีวิตขึ้นมาด้วยการแสวงหาสิ่งจะ และคอยกล่าวถึงสิ่งที่ประเทศนี้เอาหูไปนาเอาตาไปไร่.. (หน้า 381)

ขั้นที่ 16 ความเป็นเอกราชของชาติกับปัญหาสามจังหวัดภาคใต้

แสดงถึงสภาพของปัญหาสามจังหวัดภาคใต้ เล่นอทางแกรรวมทั้งให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับเอกภาพของชาติกับประชาธิปไตย ตอนท้ายกล่าวถึงสาธารณรัฐปัตตานีโดยอธิบายถึงดินแดนมะลายูโบราณ การสร้างเมืองปัตตานี และล้มยเมืองปัตตานีตกต่ำ

ผู้จัดพิมพ์คือสหพันธ์นิสิตนักศึกษาชาวบักซ์ใต้แห่งประเทศไทย มีความเห็นว่า ปัญหาของภาคใต้เกิดจากรัฐบาล

...เป็นปัญหาของการกดขี่ข่มเหงของชนชั้นปกครองไทยต่อชนท้องถิ่นและการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดตลอดมาของรัฐบาลไทย นั่นคือ การดำเนินนโยบายปราบปรามชาวท้องถิ่นในสามจังหวัดภาคใต้ที่รักษาความเป็นธรรมอย่างรุนแรง แทนที่จะปกครองพวกเขาอย่างเต็มไปด้ด้วยมนุษยธรรมให้ทุกคนอยู่กันอย่างเสมอภาคและภราดรภาพ... (คำแถลงของผู้จัดพิมพ์)

นายปรีดี พนมยงค์ ผู้เขียนตอนที่ 1 ได้เสนอทางป้องกันการแยกดินแดนภาคใต้ ใ้ให้ลูกหลานต่อไปโดยกล่าวว่าอาจแก้ไขได้โดยวิธีประชาธิปไตย โดยรัฐบาลต้องแก้ไขที่ล้มฏฐานของสังคมคือสภาพเศรษฐกิจ ให้ราษฎรทั่วหน้ามีความอยู่ดีกินดีทั่วกัน แล้วราษฎรก็ย่อมเห็นคุณประโยชน์ที่ตนได้รับเอง (หน้า 15) ในตอนที่ 2 แยม พนมยงค์, อานาจ ยุทธวิวัฒน์ ชี้ว่าเจ้าหน้าที่บางส่วนเลี้ยงโจร, บางส่วนมีเบื้องหลังทางการ เมือง เกี่ยวกับการแบ่งแยกดินแดน โจมตีเจ้าหน้าที่ว่าได้นำเอาการเคลื่อนไหวประชาธิปไตย การเคลื่อนไหวแบ่งแยกดินแดน การเคลื่อนไหวของฝ่ายซ้าย การเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์มาลายู และการเคลื่อนไหวของโจรมาปะปนกัน แล้วเรียกว่าโจรด้วยกันทั้งหมด (หน้า 21) พร้อมกันนี้ได้เสนอทางออกให้ปัญหาที่

...สำหรับการแก้ปัญหาสามจังหวัดภาคใต้โดยพื้นฐานนั้นจำเป็นต้องใช้แนวทางสังคมนิยม, คือยึดมั่นในหลักการแห่งความเสมอภาคระหว่างชนชาติ, ยึดมั่นในหลักการปกครองตนเองภายใต้ความเป็นเอกราชแห่งชาติ, ยึดมั่นในหลักการทำลายการกดขี่ขูดรีดทั้งปวง, และยึดมั่นในหลักการเร่งรัดพัฒนาทุกด้าน (หน้า 29-30)

ในตอนี่ 4 ลูพลัน ดานตระกูล เห็นว่าปัญหาสามจังหวัดภาคใต้ เป็นเรื่องของปัญหาทางชนชั้น พร้อมกับสรุปว่า ปัญหาที่เห็นได้ชัดคือ

1. คำสอนที่แตกต่างกัน
2. กลุ่มการเมืองในสามจังหวัดภาคใต้
3. การแทรกแซงจากต่างประเทศ ฮันโดแก้ม่า เล เซียและกลุ่มอาหรับ

ลูพลันกล่าวโจมตีสหรัฐอเมริกาว่าเป็นผู้เลี้ยงไข้ เพื่อลดประล่งค์ในเรื่องของการค้าอาวุธ และกระแ่ล่าวการส่งเงินผ่านกลุ่มประเทศอาหรับจากสหรัฐอเมริกาก็แสดงความไม่บริสุทธิ์ใจที่สหรัฐอเมริกาต่อประเทศไทยทั้งสิ้น ท้ายสุดเขาเสนอทางแก้ไขโดยให้

ให้ประชาชน ตัดสินปัญหาโดยตัวของเขาเอง
 รัฐบาลต้องรบกับประชาชนสิ่งจะชนะ รบกับ
 ประชาชนไม่ได้หมายถึงการฆ่าประชาชน
 หมายถึงการ เข้าถึงประชาชน
 เมื่อนั้น สามจังหวัดภาคใต้ก็สงบเรียบร้อย เมื่อประชาชน
 มีส่วนร่วมในการปกครองอย่างแท้จริง (หน้า 52)

ชั้นที่ 17 กบฏ ร.ศ. 130

เป็นเรื่องราวการปฏิวัติครั้งแรกของไทย ซึ่งมีมูลเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงทาง

สังคมในช่วงปลายสมัยรัชกาลที่ 3 และในสมัยรัชกาลที่ 4 และเป็นช่วงที่ประเทศตะวันตกได้ขยายอิทธิพลเข้ามาสู่ประเทศไทยด้วย คนรุ่นใหม่กลุ่มหนึ่งพยายามที่จะบุกเบิกและปูหนทางเรียกร้องเพื่อประชาธิปไตย แต่เนื่องจากการคัดค้านอย่างหละหลวม การปฏิวัติจึงกลายเป็นการกบฏไป

สิ่งพิมพ์ชิ้นนี้แบ่งเป็น 6 ภาค คือ นายทหารหนุ่มเริ่มคิดปฏิวัติ, ได้หัวหน้าและขุมนุมพรรควางแผนการขยายกำลังทั่วประเทศ-โตล่มาชิก "ผู้หักหลัง", การจับกุมคณะ ร.ศ. 130, อำนาจกรรมการศาลทหาร, ภายในเรือนจำกองมหันตโทษ มีภาคสรุปน้ำพระทัยพระมหาธีรราชเจ้า และสุดท้ายคือภาคปกิณกะ

จะพบว่าสิ่งพิมพ์ชิ้นนี้ได้รับการจัดพิมพ์ถึง 5 ครั้ง คือเมื่อ พ.ศ. 2508, 2514, 2515, 2517 และ 2519 ทั้งนี้เพราะทางสำนักพิมพ์คัมภีร์เห็นว่าการเรียนรู้ประวัติการต่อสู้ของคนไทยรุ่นแรกที่บุกเบิกและปูหนทางเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยถือเป็นบทเรียนที่มีค่าทั้ง ๆ ที่ล้มเหลว

... เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้คงจะเป็นเอกสารทางการเมืองที่คนร่วมยุคจะได้นำมาศึกษาเปรียบเทียบกับกรณีเคลื่อนไหวในบัลลังก์ ด้านหนึ่งเพื่อมองให้เห็นรอบด้านมากยิ่งขึ้นถึงกระบวนการต่อสู้ของประชาชน อีกด้านหนึ่งเพื่อเป็นบทเรียนอันอุดมสำหรับคนร่วมยุคจะใช้เป็นเครื่องมือในการเคลื่อนไหวเพื่อให้ประเทศไทยได้เป็นประชาธิปไตยของประชาชนอย่างแท้จริง... (คำนำในการจัดพิมพ์ พ.ศ. 2519)

ในเรื่องของกบฏ ร.ศ. 130 เราจะเห็นว่าผู้ก่อการล้วนมีอายุน้อยมาก คือ ร้อยเอกขุนทวยหาญพิทักษ์ (เหล็ง ศรีสันทร) หัวหน้ากลุ่มมีอายุ 28 ปี หรือ ร้อยตรีเนตร พูนวิวัฒน์ ก็มีอายุเพียง 19 ปีเท่านั้น ในเรื่องล้วนเล่นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่น่าสั่นใจ ไม่มีการก้าวร้าวต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างชัดเจน ยกเว้นตอนที่ ร้อยตรีถัด รัตนพันธุ์ หนึ่งในกลุ่มผู้ก่อการถูกเรียกไปถามหลังที่ถูกจับได้ ได้ตอบอย่างคนจริงว่า

... เขาพอใจที่จะคิดเปลี่ยนแปลงประเพณีการปกครอง เพราะการเล่นโยนเล่นละครเสียเองของพระประมุขแห่งชาตินั้นไม่มีประโยชน์แก่ชาติอันใดเลย มีแต่จะเสื่อมพระเกียรติยศพระเกียรติคุณแก่นานาประเทศ และมีผลกระทบต่อเกียรติของชาติถึงประชาชนคนไทยอีกด้วย ควรให้เป็นหน้าที่ของคนอื่นเขาแสดงและจัดการ การมีกองเสือป่าก็เช่นกัน ทำให้หมดเปลืองเงินของแผ่นดินเปล่า ๆ ทำให้ข้าราชการทหารและพลเรือนแตกร้างกัน... (หน้า 121)

นอกเหนือจากตอนนี้อันแล้ว ล้วนแสดงถึงความจงรักภักดีของกลุ่มผู้ก่อการที่มีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ตอนที่หนึ่งหลังการได้รับอภัยโทษเนื่องจากองค์พระประมุขเสด็จเสวยราชย์

ครบ 15 ปี เขากล่าวว่า

พระมหากษัตริย์ที่มีต่อพวกเราซึ่งนับว่าเป็นครั้งสำคัญอย่างยิ่งนั้น ก็คือได้พระราชทานชีวิตพวกเราไว้จากคำพิพากษาของศาลทหาร โดยเรามีแนวโน้มว่าหากมิใช่พระราชอาพระองค์นี้ทรงเป็นพระประมุขแล้ว พวกเราจะได้พ้นจากการประหารชีวิตหรือหาไม่ ขอให้ดูการปกครองในระบบประชาธิปไตยสมัยหลังจากนั้นมา ก็จะพบว่า น้ำพระทัยของพระองค์ลุ่มกว่าน้ำใจของหลายคน ผู้ซึ่งยกตัวเองว่าเป็นนักประชาธิปไตยจนติดปาก (หน้า 214)

มีการโจมตีระบบข้าราชการและตัวข้าราชการแทรกอยู่เป็นระยะ เช่นในตอนที่ถูกผู้ก่อการถูกจับ พวกเขาได้เห็นความแตกต่างของนักโทษไทยที่อยู่ในคุกไทยกับนักโทษต่างประเทศที่อยู่ในคุกต่างประเทศ

...นักโทษต่างประเทศไม่ต้องจองจำโช่ตรวนเหมือนนักโทษไทย ไม่ว่าจะ เป็นนักโทษขึ้นใด ถึงติดคุกก็สบายเหมือนอยู่โฮเต็ล งานของเขาก็คือตั้งหน้าตั้งตาหุงต้มอาหารกิน กินแล้วก็เล่นออกกำลังกายภายในสนามหญ้า แม้แต่ทะเบียนชื่อผู้ต้องโทษก็ไม่มีความชื่อว่า "อ้าย" หรือ "ฮ" เหมือนนักโทษไทย (ซึ่งเหยียดหยามให้มนุษย์เป็นสัตว์ ต่อเนื่องมาจากสมัยจารัตนครบาล)... (หน้า 149)

ขั้นที่ 18 โฉมหน้าศักดินาไทย

กล่าวถึงกำเนิดของระบบศักดินาโดยทั่วไป กำเนิดของระบบศักดินาในประเทศไทย ซึ่งถือกำเนิดมาจากระบบทาสในสมัยกรุงสุโขทัย ลักษณะการขูดรีดของชนชั้นศักดินา โดยการแสวงหาผลประโยชน์จากปัจจัยแห่งการผลิต ชี้ให้เห็นความไม่เท่าเทียมกันในสังคมแบบศักดินา และทุนนิยม เล่นอสังคมแบบสังคมนิยมที่ถือให้ประชาชนเป็นเจ้าของในปัจจัยแห่งการผลิตร่วมกัน เพื่อป้องกันการขูดรีด และเพื่อความเท่าเทียมกันในที่สุด

จะเห็นว่าสิ่งพิมพ์ชิ้นนี้พิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2500 และในการพิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2519 ของชมรมหนังสือแสงตะวันนี้ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ใหญ่ของการพิมพ์ไว้ว่า เพื่อเป็นการเปิดเผยให้เห็นถึงความอัปมงคลและความชั่วร้ายภายในระบบศักดินา เป็นเหมือนบันทึทางประวัติศาสตร์ของประชาชน เป็นการเผยแพร่สัจธรรมลัทธิมาร์กซ์-เลนินในเขตอำนาจรัฐ ปฏิกริยา

ผู้เขียนมีความไม่พอใจต่อความอยุติธรรมของสังคม โดยเห็นว่าความอดอยาก, การว่างงาน, เศรษฐกิจของชาติเสื่อมโทรม, ความทุกข์ยากของชาวนา, ความเหลวแหลกฉ้อโกงในวงการรัฐบาล, การแย่งชิงอำนาจกันและกัน, การกดขี่ประชาชนด้วยกฎหมายอันไม่เป็นธรรม,

ความเหลื่อมล้ำต่ำสูงของชนชั้นในสังคม, ความเหลวแหลกของจริยธรรม ฯลฯ ล้วนมีที่มาจาก จักรวรรดินิยมรวมทั้งลัทธิคือนายทุน นายหน้า และนายทุนขุนนาง รวมทั้งศักดินาด้วย (หน้า 3)

นอกเหนือจากนี้ก็ยังโจมตีการแต่งและการตีความประวัติศาสตร์ของศักดินาว่าเป็น ไปเพื่อผลประโยชน์ของศักดินาเอง

...ประวัติศาสตร์ของชาติจึงแทนที่จะเป็นประวัติศาสตร์แห่งการเคลื่อนไหว ก้าวหน้าของประชาชน ตรงข้ามกลับเป็นประวัติการสืบสันตติวงศ์ของกษัตริย์ และการกระทำต่าง ๆ ของกษัตริย์, กลับเป็นหนังสือที่พรรณนาถึงบุญญาบารมี และพระเดชพระคุณของกษัตริย์ที่มีต่อทวยราษฎร์... (หน้า 51)

ในเรื่องของคำล่อกี้อาจเป็นเครื่องมือของชนชั้นศักดินาในการปกครองประชาชน การขูดรีดของชนชั้นศักดินาหรือการแสวงหาผลประโยชน์จากปัจจัยแห่งการผลิตก็มีการกล่าวถึงด้วย "การขูดรีดของชนชั้นศักดินาที่ทำต่อไพร่ทั้งมวลนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายแบบหลายวิธี เป็นต้นว่าภาษีอากรจากที่ดิน, ค่าเช่า, ดอกเบี้ย และการผูกขาดภาษี" (หน้า 206-207)

ผู้เขียนใช้ลักษณะการเขียนในรูปของการเสียดสีหลายตอน เช่น ในการเก็บอากรค่าน้ำ ของชนชั้นศักดินาก็เป็นไปเพื่อแสดงถึงความไม่เห็นด้วยที่ประชาชนจะฆ่าสัตว์ตัดชีวิต

เป็นอันว่าการที่ประชาชนตกเบ็ดตกปลาแก่นั้นเป็นการผิดศีลข้อ 1 ว่าด้วยการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ถ้าไม่เก็บภาษีอากรก็จะกลายเป็นเข้าด้วยพวกท้าวปา มิฉฉาชีพ จึงต้องเก็บภาษีอากรเสียให้เข็ด !!! นี่คือเหตุผลในการที่จะอ้างอิงเอาคำล่อกี้อเข้ามาเป็นเครื่องมือในการขูดรีดของชนชั้นศักดินา! (หน้า 273)

เราปฏิเสธไม่ได้เลยว่าผู้เขียนเขียนโดยใช้อ้างอิงอ้างอิงตลอดเล่ม เช่น "...ขอสรุปว่าในรัชกาลที่ 3 มีภาษีตั้งใหม่ทั้งสิ้น 38 อย่าง ถึงรัชกาลที่ 4 มีเพิ่มขึ้นอีกเป็น 52 อย่าง (ผู้สนใจเชิญดูรายละเอียดใน "สิทธิธรรมนิยมต่าง ๆ ภาคที่ 16 ตำนานภาษีอากรบางอย่าง" ของสมเด็จพระยาบรมมหาราชวังฯ) (หน้า 286)" หรือในตอนที่ทำให้เก็บอากรค่าน้ำด้วยเหตุผลว่าหากปล่อยให้ประชาชนท้าวปาณาติบาตโดยไม่เก็บภาษีอากรเท่ากับเห็นด้วย ผู้เขียนอ้างว่ามาจากประกาศลงวันเสาร์เดือน 11 แรม 11 ค่ำ ปีวศัตตวาศก จ.ศ. 1214 (พ.ศ. 2395) ในสิทธิธรรมนิยมต่าง ๆ ภาคที่ 16 ตำนานภาษีอากรบางอย่างของสมเด็จพระยาบรมมหาราชวังฯ หน้า 12

ในที่สุดได้เล่นภาพของสังคมใหม่ คือสังคมสังคมนิยมที่จะทำให้อารกตขี้ขูดรีดหมดสิ้นไป

ภาชีในสังคมทุนนิยมก็เป็นการขูดรีดของชนชั้นนายทุนเช่นกัน มีเพียงภาชีในสังคมระบบสังคมนิยมที่ประชาชนเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในปัจจัยแห่งการผลิตเท่านั้นที่ได้เป็นการขูดรีด ทั้งนี้เมื่อประชาชนถือกรรมสิทธิ์ในปัจจัยแห่งการผลิตร่วมกัน เขาย่อมถืออำนาจทางการเมืองร่วมกันด้วย และแน่นอนภาชีอากรต่าง ๆ ย่อมเป็นสิ่งที่บำรุงความลุ่ยล่อยและสภาพชีวิตอันสมบูรณ์ของพวกเขาทั้งหมด (หน้า 301)

ขั้นที่ 19 วิเคราะห์วรรณกรรมแนวประชาชน

นำเอาผลงานของนักเขียน 12 คน เช่น ประเสิร์ฐ สันดำ, รวี โดมพระจันทร์, วิลา ศัญทัพ, ประเสิร์ฐ รุ่งเรืองรัตน์กุล, ศรัทธา เรือง เป็นต้น มาวิเคราะห์เพื่อยืนยันว่าผลงานดังกล่าวเป็นวรรณกรรมแนวประชาชนหรือวรรณกรรมสังคมนิยม นอกจากนี้ยังมีประวัติโดยย่อ ตอนท้ายของแต่ละบทก็มีส่วนเขียนของนักเขียนแต่ละท่านด้วย

ในคำกล่าวของสำนักพิมพ์เห็นว่าประเทศไทยในยุคปัจจุบันเป็นยุคสมัยของการต่อสู้ระหว่างความคิดใหม่กับความคิดเก่า

...กลุ่มความคิดเก่า เป็นเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ในสังคมที่มีโอกาสดีกว่าคนจนมากมายในประเทศ พยายามอย่างยิ่งที่จะคงฐานะของตนอย่างเห็นแก่ตัวที่สุด เพื่อเอารัดเอาเปรียบคนจนได้ต่อ ๆ ไป ในขณะที่ความคิดใหม่มุ่งมั่นเสียสละกำลังแรงงานสติปัญญาของตนทั้งหมดเป็นพลังร่วมกัน ขจัดการกดขี่ขูดรีดทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศก้าวไปสู่สังคมใหม่ที่มีความเป็นธรรมโดยสมบูรณ์...

นอกเหนือจากความเห็นของสำนักพิมพ์ในเรื่องการต่อสู้ระหว่างความคิดเก่ากับความคิดใหม่แล้ว ผู้เขียนก็ได้แสดงเจตนาารมณ์ของตนเองว่าอยู่ในกลุ่มของคนที่มีความคิดใหม่ การเขียนสิ่งพิมพ์ชิ้นนี้ขึ้นก็เพื่อเป็นแนว เสริมให้กับคนกลุ่มนี้ "ข้าพเจ้าชื่นชมกับงานวรรณกรรมของคนรุ่นใหม่มาก และตั้งใจมั่นที่จะวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อเป็นการเพิ่มพลังของทัพหน้าแนวนี้บ้าง โดยการชี้แนะข้อดีข้อเสียเพื่อให้ได้มาซึ่งวรรณกรรมประชาชนที่สมบูรณ์พร้อม..."

ในเรื่องของเนื้อหางานวรรณกรรมแนวประชาชน นคิน วิฑูรธาคานต์ ผู้เขียนเรื่องนี้มีความคิดเห็นว่ามีอยู่ 4 ชนิด คือ

1. เนื้อหาปลูกเร้าการต่อสู้ของนักศึกษาประชาชน
2. เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการต่อสู้ของกรรมกร
3. เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการต่อสู้ของชาวชนบท
4. เนื้อหาสาระเกี่ยวกับชีวิตโดยทั่วไป

สิ่งพิมพ์ชิ้นนี้ล้วนแล้วแต่กล่าวถึงงานวรรณกรรมแนวประสาชน เช่น งานของประเสริฐ
สันดำ ที่กล่าวถึงการกระทำของชนชั้นปกครองที่จะนำประเทศไปเป็นทาสของต่างชาติหัวหยิก
ตาสีฟ้า

ลายเลือดแห่งเจ้าพระยาอย่าหลงผิด
จะสูญเสียเสรีทั้ง โคตรพ่อ

นคินได้กล่าววิจารณ์งานชิ้นนี้ของประเสริฐ สันดำ ไว้ว่า

...โดยลายเลือดเจ้าพระยาจาง ๆ บางคนจึงหลงผิดไปด้วย คิดถึงแต่
ผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นสำคัญ ทุกวันนี้ประเทศไทยจึงสูญเสียอธิปไตย
โดยการมีฐานทัพอเมริกาอยู่ในประเทศ และตกเป็นเหยื่อขูดรีดทรัพยากร
นับเป็นบทกวีที่ลือลือรับกับยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ทั้ง ๆ ที่ประเสริฐเขียนไว้
ตั้งแต่ปี 2511 (หน้า 22)

ในงานของสุรชัย สันทิมารร ชื่อ เพลงচিতร ภูมิศักดิ์ เขาได้แต่งไว้อาลัยচিতรที่ถูก
ลอบฆ่าไปแล้วว่า

เขาตายในชายป่า เลือดแดงทาดินเข็ญ
ยากเย็นคนแค้นฮวบจน (หน้า 48)

จากนั้นสุรชัยก็เล่าถึงตอนที่চিতรลงมาจากเขาแล้วต้องตายไปเพราะอิทธิพลแห่ง
มหานกอินทรี ซึ่งหมายถึงจักรพรรดินิยมอเมริกา สุรชัยได้เรียบเรียงถ้อยคำไว้ได้อย่าง
สะเทือนใจผู้อ่านมาก

ล้อมยิงโดยกระหิม อิมในเหยื่อตัวนี้
โชคดีสี่ขึ้นพันดาว (หน้า 48)

นคินกล่าวถึงงานของผู้เขียนอีกหลายคน เช่น งานชื่อ รุกินนา ของรวี โดมพระจันทร์,
อีสาน ของชัชรินทร์ ไชยวัฒน์, ก้าวกำลังไม่อาจร่นก้าวเวลา ของประสิทธิ์ รุ่งเรืองรัตนกุล,
คตินาตกรรมบนก้อนเมฆ ของโกศลุม พิลัย ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนแสดงให้เห็นลักษณะของความคิด
ใหม่ที่เป็นไปเพื่อความยุติธรรมในสังคม และเพื่อสังคมใหม่ที่ดีกว่า

ขึ้นที่ 20 ใครสร้างใครทำ

กล่าวถึงการทำงานว่าเป็นสิ่งที่ดี มีเกียรติ โจมตีชนชั้นขูดรีดที่ถูกการใช้แรงงาน
เล่นอภาพของสังคมที่ต่ำกว่า ชี้ให้เห็นพลังของประชาชนผู้ใช้แรงงาน นอกจากนี้ยังได้ชี้ให้เห็นวิ
การคอร์รัปชัน ของชนชั้นปกครองของไทย และนโยบายการปกครองของรัฐบาลในการยินยอม

ให้จักรพรรดินิยมเข้ามาบีบบทบาทสำคัญในด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ฯลฯ เล่นอให้
ไล่จักรพรรดินิยมอเมริกาออกไปจากประเทศไทย รวมทั้งโค่นรัฐบาลซึ่งถือเป็นตัวแทนของชนชั้น
ผู้ขูดรีด ในตอนท้ายได้กล่าวถึงการจัดตั้งและนโยบายของพรรคปฏิวัติแห่งประเทศไทย

ผู้เขียนมีความชื่นชมและยกย่องชนชั้นผู้ใช้แรงงาน โดยเฉพาะชาวนาและกรรมกร
เขากล่าวว่า รัชของพรรคปฏิวัติทั่วโลก มีเครื่องหมายซ้อนเกี่ยวไขว้กัน ซ้อนแทนกรรมกร เกี่ยว
แทนชาวนา นี่ก็เพราะพรรคปฏิวัติเห็นว่าชนชั้นกรรมกรและชนชั้นชาวนา เป็นผู้สร้างโลก จึงยกย่อง
2 ชนชั้นนี้ (หน้า 7) นอกจากนี้จะแสดงความชื่นชอบชนชั้นผู้ใช้แรงงานอย่างชัดเจนแล้วยังแสดง
ภาพของชนชั้นปกครองซึ่งเป็นชนชั้นขูดรีดในทัศนะของผู้เขียนอีกว่า

...ได้ขायประเทศไทยให้อเมริกา ร่วมกันปล้นชาติ ปล้นประชาชน ล่มยอมให้
อเมริกาทำลายความมั่งคั่ง รุกรานและยึดครองประเทศไทย...ทำไมทหารไทย
ที่กินข้าวของประชาชนไทยสิ่งไม่ต่อสู้กับทหารต่างชาติ ที่มา รุกรานปล้นเอา เอกราช
ของชาติไป ทำไมรัฐบาลไทยที่กินเงินเดือนจากค่าภาษีของประชาชนสิ่งไม่ช่วยเหลือ
ประชาชน พวกนี้มันแต่มุดหัวอยู่ที่ไหนกันหมด ขายชาติเสียแล้วหรือ... (หน้า 18)

มีการเปรียบเทียบการจัดตั้งในการต่อสู้ว่า เหมือนกับนกที่จะต้องอยู่กัน เป็นฝูงใหญ่ ๆ
มีหัวหน้า มีระเบียบวินัย ซึ่งหากเป็นลักษณะเช่นนี้ แม้จะเป็นนกฝูงเล็ก ๆ ก็สามารรถต่อสู้กับ
เหยี่ยวได้ (หน้า 91) ภาพของสังคมใหม่ที่ผู้เขียนเอ่ยถึง คือภาพของสังคมที่ไม่มีการกดขี่ขูดรีด
(หน้า 12) ในตอนท้ายกล่าวว่า "ขับไล่จักรพรรดินิยมอเมริกาออกไปจากประเทศไทย โค่น
รัฐบาลชนชั้นปกครองปฏิกริยา การปฏิวัติของประชาชนแห่งประเทศไทยลง เจริญ" (หน้า 119)

อันที่ 21 รวมเรื่องสั้นปฏิวัติของสาธารณรัฐประชาชนจีน

เป็นการรวมเรื่องสั้นซึ่งเป็นผลงานของนักเขียนปฏิวัติจากสาธารณรัฐประชาชนจีน
เนื้อหาส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นถึงภารกิจของประชาชนภายใต้ลัทธิคอมมิวนิสต์ เป็นภารกิจที่เน้น
ถึงการต่อสู้กับญี่ปุ่นและกลุ่มของ เสียงไคเห็ค ในภาคผนวกจะเป็นคำรายงานจากการแก้ไข
รัฐธรรมนูญของสหภาพกลางเซียะ ในการประชุมผู้แทนประชาชนสมัยที่ 4 และรายงานการปฏิบัติ
งานของรัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรีโจว เอินไหล ในการประชุมผู้แทนประชาชนสมัยที่ 4

ในเรื่องสั้นปฏิวัติ เรื่อง หลิว หู หลาน ผู้เขียนเล่นภาพของเจ้าของที่ดินโดยผ่าน
ทางคำพูดของตัวละครเอกคือ หลิว หู หลาน ว่า

...เขาไม่เคยย่างเท้าไปที่นาเลย เขาไม่รู้แม้กระทั่งวิธีใช้จอบขุดดิน
ไม่เท่านั้น, ตัวเขาเองและครอบครัวล้วนเสื้อผ้าที่ทำด้วยไหมและแพรต่วน,

กินแต่อาหารดี ๆ มันมีแต่ข่มขู่พวกเราคนจน แล้วเงินและอิทธิพลของมันมาจากไหน ถ้าไม่มาจากการขูดรีดประชาชนคนจนอย่างพวกเรา (หน้า 20)

ผู้เขียนเล่นทางออกให้กับภาวะที่ทุกข์ยากนี้ โดยให้ประชาชนไปอยู่ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์

...ชนชั้นเจ้าที่ดินศักดินา, เปรียบเหมือนภูเขาใหญ่ลูกหนึ่งที่อยู่บนหลังของชาวนา ทับถ่วงพวกเรา และเป็นมูลรากอันแท้จริงที่ชาวนาเรือนล้าน เรือนล้านต้องทุกข์ทรมานนับเป็นพัน ๆ ปี การปลดเปลื้องภาระหนักน้ออย่างสิ้นเชิงและกวาดล้างรากเง่าของความทุกข์ยากนี้ ประชาชนจะต้องอยู่ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์ และประธานเหมา... (หน้า 26)

สำหรับเรื่องสั้นเรื่องอื่น ๆ เช่น หวังฉิน สิบบุรุษเหล็กแห่งเหมืองน้ำมันดำ ซึ่งได้แสดงให้เห็นความอดทนของชายหนุ่มคนหนึ่งที่ยพยายามขุดบ่อน้ำมันเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ทั้งที่ตนเองได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งไม่มีเครื่องมือในการขุดเจาะ ในนิทานปฏิวัติเรื่อง แพะของใคร ตัวเอกเป็นเด็กชื่อหลินเสี่ยว เอียนที่ยพยายามค้นหาเจ้าของแพะที่หลงทางมาจนกระทั่งพบในที่สุด นอกเหนือจากนี้ก็ยังมึ เรื่องสั้นปฏิวัติและนิทานปฏิวัติอีกหลาย เรื่องที่ล้วนกระตุ้นให้ผู้อ่านได้เห็นและรู้ถึงความรู้สึกของคนที่อยู่ในประเทศจีนว่า เขาล้วนมีความรักชาติ เมื่อใดที่พบอุปสรรคเขาจะใช้กำลังของประธานเหมา เป็นเครื่องปลอบใจให้ต่อสู้ และทุกอย่าง เป็นไป เพื่อส่วนรวมเท่านั้น

จากสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 21 ชิ้นดังที่กล่าวแล้ว จะพบว่ามึเพียง 20 ชิ้นที่ผู้เขียนได้รับ อิทธิพลของแนวความคิดแบบสังคมนิยม ส่วนอีก 1 ชิ้น คือ กบฏ ร.ศ. 130 ไม่มีความคิดแบบสังคมนิยมปรากฏอยู่ ดังนั้นสิ่งพิมพ์ต้องห้ามชิ้นนี้จะขอแยกกล่าวถึงในภายหลัง

ในการพิจารณาถึง เนื้อหาหรือสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อจากสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 20 ชิ้น คือ ชีวทัศน์เขาวงกต, ทัศนคติชีวิตที่ก้าวหน้าและธาตุแท้ของชนชั้นในสังคม, หลักสัทธา เสนอกับการต่อสู้ด้วยอาวุธ, ว่าด้วยปัญหาที่ดินและชาวนาของประธานเหมา เจ๋อตง, สงครามอุโมงค์, จงร่วมกันสร้างสรรค์ "สังคมนิยม", ว่าด้วยรากฐานทางสังคมของกลุ่มหินเปียวที่ค้ำพรรค, คอมมิวนิสต์ปักช้าย: โครโครเดียวล่า, ความเรียงว่าด้วยคำสนา, ถึงเหล่าเวียดนาม, ปัญหาและแนวทางการต่อสู้ของผู้หญิง, วัฒนาการความคิดสังคมนิยม, มาร์กซ์จงใจจะพิสูจน์อะไรอย่างไร, ก่อนไปสู่เขา, คำประกาศของความรู้สึกใหม่, ความเป็นเอกราชของชาติกับปัญหาสามจังหวัดภาคใต้, โฉมหน้าศักดินาไทย, วิเคราะห์ห้วงรณกรรมแนวประชาชน, ใครสร้างใครทำ และรวมเรื่องสั้นของสารานุกรมรัฐประชาชนจีน โดยละเอียด จะพบว่าสามารถ

แบ่งเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ทั้ง 20 ชิ้นออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 2 กลุ่ม คือ สิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาสนับสนุนหรือเผยแพร่ความคิดแบบสังคมนิยมอย่างแท้จริง กับสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาโจมตีรัฐบาลทั้งด้านนโยบายและการปฏิบัติ โดยฝัจุดประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมไทยไปสู่การปกครองระบอบอื่น เนื่องจากความไม่พอใจในสภาพสังคมที่เป็นอยู่ นอกเหนือจากนี้แล้วยังมีเนื้อหาอีกประเภทหนึ่งที่เป็นเสมือนตัวล่อลวงระหว่างสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 2 กลุ่มนี้คือ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการโจมตีประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ถือกันว่าเป็นมหาสมุทรของประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน เนื้อหาประเภทนี้จะล่อลวงอยู่กับสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 2 กลุ่ม ดังจะได้อธิบายถึงโดยละเอียดดังต่อไปนี้

สิ่งพิมพ์ต้องห้ามกลุ่มที่ 1 : เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาสนับสนุนหรือเผยแพร่ความคิดแบบสังคมนิยม สิ่งพิมพ์ประเภทนี้พบว่าผู้เขียนเขียนขึ้นในลักษณะของการปลุกกระตมหรือชี้แนะให้ผู้อ่านเชื่อว่าสังคมนิยมคือรูปแบบของการปกครองที่ดีที่สุดในโลก สิ่งที่น่าสนใจของสิ่งพิมพ์ประเภทนี้คือ มิได้ใช้สภาพสังคมไทยเป็นฉากในการโฆษณาชวนเชื่อ หรือหากใช้ก็เป็นเพียงการกล่าวถึงเล็กน้อย แต่กระนั้นจากเนื้อความที่สื่อถึงผู้อ่านก็สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาเปรียบเทียบกับสภาพที่แท้จริงของสังคมไทยได้

นอกเหนือจากนี้จะพบว่าสิ่งพิมพ์ประเภทนี้มักเป็นผลงานที่ได้รับการแปลมาจากต่างประเทศ หรือมีจะนั้นก็มักไม่มีหลักฐาน ที่มาว่าใครคือผู้เขียน ผู้แปล ผู้จัดพิมพ์ที่พิมพ์ และเป็นที่น่าสังเกตอีกว่าสิ่งพิมพ์บางชิ้นในกลุ่มนี้ จะมีรูปเล่มหรือขนาดต่างไปจากสิ่งพิมพ์โดยทั่วไป เช่น ฮิวทคันเียวช่น, ทักคณคตฮิวิตที่ก้าวหน้าและธาตุแท้ของชนชั้นในสังคม, ว่าด้วยปัญหาที่ดินและข้าวนาของประธานเหมา เจ๋อตง และสังครามอุโมงค์ เป็นต้น

สิ่งพิมพ์ต้องห้ามที่สามารถจัดอยู่ในกลุ่มที่ 1 ได้มีทั้งสิ้น 11 ชิ้นดังนี้

1. ฮิวทคันเียวช่น
2. ทักคณคตฮิวิตที่ก้าวหน้าและธาตุแท้ของชนชั้นในสังคม
3. หลักสิทธิ เลินกับการต่อสู้ด้วยอาวุธ
4. สังครามอุโมงค์
5. ว่าด้วยปัญหาที่ดินและข้าวนาของประธานเหมา เจ๋อตง
6. จงร่วมกันสร้างสรรค์ "สังคมนิยม"
7. ว่าด้วยรากฐานทางสังคมของกลุ่มหลินเปียวที่ค้ำนพรรค
8. คอมมิวนิสต์ปักข้าย: โรคไร้เตียงล่า

9. ความเรียงว่าด้วยคำล้นา
10. รวมเรื่องสั้นปฏิวัติของสาธารณรัฐประชาชนจีน
11. วัฒนาการความคิดแบบสังคมนิยม

จากสิ่งพิมพ์ต้องห้ามจำนวน 11 ชิ้นนี้ เรายังสามารถแยกย่อยออกได้เป็นอีก 2 ลักษณะ ดังนี้คือ

1.1 สิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาสนับสนุนหรือ เผยแพร่ความคิดแบบสังคมนิยมในลักษณะที่ชี้ให้เห็น ภาพอันอัปมงคลของสังคมนิยม สิ่งพิมพ์ลักษณะนี้จะชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่ทำให้สังคมนิยมอัปมงคล พร้อมกันนั้นก็เสนอวิธีแก้ไขความอัปมงคลนั้นด้วยการยุบเลิกการปฏิวัติ เพื่อสังคมนิยมที่ปราศจากการขูดรีด

สิ่งพิมพ์ลักษณะนี้ มีอยู่ 3 ชิ้น คือ ชีวทัศน์เขาวงกต, ทัศนคติชีวิตที่ก้าวหน้า และ ธาตุแท้ของชนชั้นในสังคมนิยม และ ว่าด้วยปัญหาที่ดินและข้าวนาของประธานเหมาเจ๋อตง เนื้อหาในสิ่งพิมพ์ทั้ง 3 ชิ้นต่าง เสนอข้อคัดค้านต่อกันในความคิดว่า ชนชั้นคือความอัปมงคลของสังคมนิยมที่มาจากศักดินานิยมหรือทุนนิยม พร้อมกันนี้ก็ได้เสนอทางแก้ว่าจะต้องทำการต่อสู้ โดยจะต้องปฏิวัติเพื่อสังคมนิยมที่ดีกว่า ดังเช่นจากตอนหนึ่งของ ชีวทัศน์เขาวงกต ที่เสนอว่า

ชนชั้นกรรมาชีพเป็นชนชั้นที่ไม่ขูดรีดชนชั้นอื่น. แต่ถูกชนชั้นอื่นขูดรีด. ชนชั้นกรรมาชีพคัดค้านการขูดรีดทุกชนิด ต้องการสังคมนิยมที่ไม่มีชนชั้น ไม่มีการขูดรีดอยู่ที่ใดก็ตาม (สังคมนิยม ว่านี้ได้สร้างขึ้นมาแล้วในจีน อัลบาเนีย เวียดนามและเกาหลี เป็นต้น) ณ ที่นั้นไม่มีเจ้าที่ดินกตัญญูขูดรีดข้าวนา ไม่มีนายทุนกตัญญูขูดรีดกรรมกร ไม่มีจักรพรรดินิยมกตัญญูขูดรีดประชาชนชาติ. ณ ที่นั้นไม่มีความอดอยาก ไม่มีการว่างงาน ทุกคนมีงานทำ มีที่อยู่ได้ เรียบหนังสือ มีกินมีใช้. ณ ที่นั้นในอนาคตอันไม่ไกลนักทุกคนจะทำงานเพียงวันละ 6 ชั่วโมง... (ชีวทัศน์เขาวงกต ม.ป.ป.: 13-14)

หรือตอนหนึ่งจาก ว่าด้วยปัญหาที่ดินและข้าวนาของประธานเหมาเจ๋อตง ก็ได้เสนอภาพของสังคมนิยมใหม่ว่าจะเป็นสังคมนิยมที่ช่วยให้มีการร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปรับปรุงเทคนิคเกษตรกรรมให้ดีขึ้น ส่งเสริมให้มีการเลือกพันธุ์และจัดสร้างระบบชลประทานขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลผลิตมีทางเป็นไปได้ (ว่าด้วยปัญหาที่ดินและข้าวนาของประธานเหมาเจ๋อตง ม.ป.ป.: 33) ใน ทัศนคติชีวิตที่ก้าวหน้าและธาตุแท้ของชนชั้นในสังคมนิยม ก็เสนอว่า การปฏิวัติจะทำให้ประชาชนและประเทศชาติก้าวหน้าไปข้างหน้าและ เป็นสังคมนิยมคิริลอฟและสมบูรณนิยมสูง... (ทัศนคติชีวิตที่ก้าวหน้าและธาตุแท้ของชนชั้นในสังคมนิยม ม.ป.ป.: 5)

1.2 สิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาส่วนน้อยหรือเผยแพร่ความคิดแบบสังคมนิยมในลักษณะที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมนิยมเชิงวิชาการ

สิ่งพิมพ์ลักษณะนี้มีการนำเสนอหลายรูปแบบ เช่น แนววิชาการที่มีเป้าหมายต้องการโฆษณาชวนเชื่อ โดยเลนิน ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งของระบอบการปกครองแบบสังคมนิยม สิ่งพิมพ์รูปแบบนี้คือ หลักสัทธาเลนินกับการต่อสู้ด้วยอาวุธ และ คอมมิวนิสต์ปักช้าย: ไรโครไ้เตยงล่า โดยเลนินซึ่งเป็นศิษย์เอกของมาร์กซ์ได้ให้แนวทางในการปฏิวัติสังคมนิเพื่อ้นำสังคมนิไปสู่สังคมนิยมไว้อย่างชัดเจนในหลักสัทธาเลนินกับการต่อสู้ด้วยอาวุธ ส่วนในสิ่งพิมพ์ชื่อ คอมมิวนิสต์ปักช้าย : ไรโครไ้เตยงล่า ก็ให้ความรู้เรื่องการปฏิวัติในรัสเซีย, ล่าเหตุของการต่อสู้และผลของการต่อสู้ นั้น และในที่สุดได้ยืนยันว่าความสำคัญของสัทธามาร์กซ์อยู่ที่การปฏิบัติมิใช่เป็นคัมภีร์เฉย ๆ ในที่สุดก็ชี้ว่า การปฏิวัติเป็นเรื่องล่ากกลที่จะต้องเกิดขึ้นโดยทั่วไป ซึ่งก็สอดคล้องกับสิ่งที่เลนินเน้นอยู่ เล่มอว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้จะต้องได้มาด้วยความรุนแรง นั่นคือการต่อสู้และปฏิวัติเท่านั้น (กรวิ อิศริวรรธ 2530: 147)

ในวัฒนาการความคิดแบบสังคมนิยม ซึ่งเขียนขึ้นโดยนักเขียนไทยคือ ชาญกรลัญญปุระ จะเห็นว่า เขาได้เสนอความเป็นมาของประวัติแนวความคิดแบบสังคมนิยมตั้งแต่สมัยโบราณเรื่อยมาจนถึงศตวรรษที่ 19 ถือเป็นการเขียนแบบนักวิชาการที่มีเป้าหมายให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมนิยม โดยแสดงความชื่นชมกับการปกครองในระบอบนี้อย่างเห็นได้ชัด

นอกเหนือจากสิ่งพิมพ์รูปแบบดังกล่าวแล้ว ยังมีสิ่งพิมพ์ที่เสนอให้เห็นถึงลักษณะของการต่อสู้แบบสังคมนิยม โดยใน สังครามอุโมงค์ ชี้ให้เห็นว่าการต่อสู้แบบสังคมนิยมนั้นจะต้องเริ่มต้นที่ความล่ามคศ มีจุดยึดมั่นร่วมกันที่ประธานเหมาเจอตง เมื่อใดที่ประลပ်กับความทุกข์ยาก ท้อถอย คำล่อนของประธานเหมาจะช่วยได้ ตอนหนึ่งในเรื่องนี้ชี้ให้เห็นอิทธิพลของเหมาเจอตงได้เป็นอย่างดี เช่น ตอนที่กัหนักจ้าวชี้แจงสถานการณ์ของการต่อสู้ให้ทหารบ้านฟัง แล้วเอาหนังสือชื่อ "ว่าด้วยสังครามยึดเยื่อ" ของประธานเหมาเจอตงให้กับลุงจจ "...ลุงจจยื่นล่องมือออกไปรับหนังสือ เขารู้สึกว่าพลังในตัวได้เพิ่มขึ้นมากมาย. เขาพูดอย่างตื่นเต้นดีใจว่า 'เมื่อมีความคิดอันรุ่งโรจน์ของท่านประธานเหมาชี้นำ แม้ฟ้าจะถล่มลงมาก็ไม่กลัว เราจะปฏิบัติตามคำล่อนของท่านประธานเหมาอย่างแน่นแน'" (ซีเหลย ม.ป.ป.:11)

ใน จรร่วมกันสร้างลัทธิ "สังคมนิยม" เป็นสิ่งพิมพ์ที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของประเทศเกาหลีเหนือหลังจากการเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมนิยมแล้ว "...ซึ่งก่อนหน้านั้นบทยังมีความ

ยากจนและความโง่เขลา เขาบัญญัติอย่างแพร่หลาย แต่มาบัดนี้ประเทศได้กลายมาเป็นสังคมนิยม
ชนบทจึงมีความพูนสุขมากขึ้น" (กิม อิล ชอง ม.ป.ป: 31)

กิม อิล ชอง ผู้กล่าวสุนทรพจน์เรื่องนี้ได้กล่าวโจมตีประเทศสหรัฐอเมริกาว่าเป็น
หัวโจกจักรพรรดินิยม (ม.ป.ป: 106) ซึ่งเหมือนกับในชีวิตที่ขมขื่นที่ประนามการช่วยเหลือ
แบบมีเงื่อนไขของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อประเทศไทย

ใน ว่าด้วยรากฐานทางสังคมของกลุ่มหลินเปียวที่ค้ำพรวรค ว่าด้วยการใช้อำนาจ
เผด็จการต่อชนชั้นนายทุนอย่างทั่วด้าน แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสังคมจีนยังมีเรื่องของชนชั้น
มีความไม่มั่นคงทางการปกครอง กล่าวสัทธิแก่โดยเฉพาะจากกลุ่มของหลินเปียว

เพราะเหตุใดถ้าบุคคลจำพวกหลินเปียวขึ้นครองอำนาจ สิ่งง่ายเหลือเกินที่จะ
ดำเนินระบอบทุนนิยม ก็เพราะว่าในสังคมสังคมนิยมของเรายังมีชนชั้นและ
การต่อสู้ทางชนชั้น ยังมีเนื้อดินและเงื่อนไขที่จะเกิดทุนนิยม... (หน้า 35)...
ประเทศจีนยังมีชนชั้น ความขัดแย้งทางชนชั้นและการต่อสู้ทางชนชั้นดำรงอยู่
(เหยา เหวินหยวน และจางซุนเสี่ยว 2519: 73)

ความคิดของ เหยา เหวินหยวน และจางซุนเสี่ยว ผู้เขียนเรื่องชนชั้นในสังคมจีนได้
สะท้อนความคิดของ เลนินในลักษณะเดียวกัน เลนินคิดว่าสังคมสังคมนิยมยังมีเรื่องของชนชั้น
ปรากฏอยู่ เช่นตอนหนึ่งของ คอมมิวนิสต์ปีกซ้าย: โครครไ้เดียวลำ เขากล่าวไว้ว่า "...สังคม
สังคมนิยมชนชั้นยังไม่ได้หมดไป, การต่อสู้ระหว่างทุนนิยมกับสังคมนิยมยังจะต้องดำเนินไปอย่าง
คดเคี้ยวเป็นเวลานาน..." (เลนิน ม.ป.ป: คำนำ)

ใน ความเรียงว่าด้วยคำสอน จะเห็นท่าทีของสังคมนิยมที่มีต่อคำสอน มารักก็เห็นว่า
คำสอนเป็นเพียงเครื่องมือของชนชั้นปกครอง ในการรักษาอำนาจของตน เป็นเหมือนยาเสพติด
และเป็นเครื่องปลอบใจสัตว์โลกผู้ถูกกดขี่ และในรวม เรื่องสั้นปฏิวัติของสาธารณรัฐประชาธิปไตยชนชั้น
ก็แสดงให้เห็นภารกิจของประชาธิปไตยสังคมนิยมที่จะต้องโจมตีชนชั้นนายทุน จะต้องทำ
ความดี มีความอดทนที่จะทำทุกอย่างเพื่อส่วนรวมมากกว่าตนเอง และเมื่อพบอุปสรรคจะต้อง
ฝึกถึงคำสอนของประธานเหมา

สิ่งพิมพ์ต้องห้ามกลุ่มที่ 2 : สิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาโจมตีรัฐบาลทั้งด้านนโยบายและการ
ปฏิบัติ โดยมีจุดประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมไทยไปสู่การปกครองระบอบอื่น สิ่งพิมพ์ต้องห้าม
ประเภทนี้มักถูกเขียนขึ้นโดยนักเขียนไทย ใช้สภาพสังคมไทยเป็นฉาก พบว่ามีสิ่งพิมพ์ต้องห้ามที่
สามารถสอดคล้องในกลุ่มที่ 2 ได้มีทั้งสิ้น 9 ชิ้นดังนี้

1. ใครสร้างใครทำ
2. ถึง เหล่ย เวียดนาม
3. ปัญหาและแนวทางการต่อสู้ของผู้หญิง
4. มารักซังใจจะพิสูจน้อะไรอย่างไร
5. ก่อนไปสู้ๆ เขา
6. ค่าประกาค์ของความรูสึกใหม่
7. ความเป็นเอกราชของชาติกับปัญหาสามจังหวัดภาคใต้
8. โจมหน้าคักดินาไทย
9. วิเคราะห์วรรณกรรมแนวประชาชน

สิ่งพิมพ์ต้องห้ามในกลุ่มที่ 2 นี้สามารถแยกย่อยออกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้คือ

2.1 สิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาแสดงความชื่นชมกับการปกครองแบบสังคมนิยมอย่างเด่นชัด

สิ่งพิมพ์ลักษณะนี้มีความคล้ายคลึงกับสิ่งพิมพ์ลักษณะที่ 1.1 กล่าวคือมีการยุยงให้ก่อการปฏิวัติด้วยวิธีที่รุนแรง ซึ่งหากพิจารณาแล้วแทบจะไม่พบความแตกต่างระหว่างสิ่งพิมพ์ทั้ง 2 ลักษณะนี้ เพียงแต่สิ่งพิมพ์ในลักษณะที่ 1.1 มิได้ใช้สังคมนิยมเป็นฉากในการชี้แนะ จะมีเลื่อมเข้ามาบ้างก็เพียงบางตอน ซึ่งน้อยมาก ขณะเดียวกันสิ่งพิมพ์ในลักษณะที่ 2.1 นี้ได้ใช้สังคมนิยมเป็นฉากในการชี้แนะอย่างเต็มที่

สิ่งพิมพ์ลักษณะนี้มีอยู่ 3 ชิ้น คือ ใครสร้างใครทำ, ถึง เหล่ย เวียดนาม และ ปัญหาและแนวทางการต่อสู้ของผู้หญิง ใน ใครสร้างใครทำ ผู้เขียนได้เล่นนอภาพอันอัปลักษณ์ของสังคมนิยมที่เต็มไปด้วยการคอร์รัปชั่นของชนชั้นปกครอง ชี้ให้ตระหนักถึงความสำคัญของชนชั้นผู้ใช้แรงงาน โดยกล่าวว่า "นอกจากประชาชนแล้ว ต่อให้เทวดาเจ้าฟ้ามหาสมุทรที่โหมมาสร้างก็ไม่มีส่วนสำเร็จ เมื่อความจริง เป็น เช่นนี้ การที่กล่าวว่าพระเจ้าแผ่นดินหรือเจ้านายใหญ่โตเป็นผู้สร้างประเทศสร้างสังคมขึ้นสิ่ง เป็นการโกหกเป็นนิทานหลอกเด็ก เล่นเท่านั้น..." (ใครสร้างใครทำ 2518: 4)

หลังจากนั้นก็ได้อ่านนอภาพสังคมใหม่ที่ไม่มี การถูกขูดรีด ไม่ถูกกดขี่ ไปไหนใครก็ยกย่องว่าเป็นคนดีมีเกียรติในฐานะของผู้ใช้แรงงาน (หน้า 12) โจมตีสหรัฐอเมริกา โดยเห็นว่าสหรัฐอเมริกาเข้ามาแทรกแซงประเทศไทยด้วยความยินยอมของชนชั้นปกครอง ซึ่งก็เช่นเดียวกับความคิดของผู้เขียน ถึง เหล่ย เวียดนาม ที่โจมตีทั้งรัฐบาลไทยและสหรัฐอเมริกา โดยเมื่อผู้เขียน

ได้ไปเยี่ยมเยียนเวียดนาม ผู้เขียนเกิดความภูมิใจในชัยชนะของชาวเวียดนามที่มีต่อจักรพรรดินิยมอเมริกา รวมทั้งชื่นชมในโมติวลิตของฝ่ายเวียดนามที่มีต่อกลุ่มผู้เขียน ผู้เขียนกล่าวว่า

... ก็จะไม่ให้สับสนใจในโมติวลิตเมื่อแรกพบได้อย่างไรเล่า ในเมื่อพวกเราเป็นคนไทยคนหนึ่งและก็รู้แน่แล้วว่าหลายปีที่ผ่านมาในสงครามเวียดนาม รัฐบาลพระราชเผด็จการไทยได้ล้มคบบกับพวกจักรพรรดินิยมอเมริกาให้มันตั้งฐานทัพฐานบินนำเครื่องบินไปทิ้งระเบิดเวียดนาม นับเป็น همین ๆ ต้น (อุตร ทองน้อย ม.ป.ป.: 2)

ในปัญหาและแนวทางการต่อสู้ของผู้หญิง ผู้เขียนต้องการกระตุ้นให้ผู้หญิงคิดปฏิวัติ โดยเห็นว่าปัญหาสังคมต่าง ๆ ล้วนมีที่มาจากจักรพรรดินิยมกับชนชั้นปกครอง

ความจริงไม่ใช่ผู้หญิง เท่านั้นที่ถูกสังคมบีบบังคับ กดขี่ข่มเหง หากแต่ประชาชนทั้งหมดที่ถูกกดขี่ขูดรีดและครอบงำจากสังคมอันอับลัทธินี้จากจักรพรรดินิยม ซึ่งล้มคบบกับชนชั้นปกครองปฏิกริยา และโดยระบบสังคมคนกินคน ปลาใหญ่กินปลา เล็กนี้เองที่ทำให้ผู้หญิงถูกกดขี่ถึงสองฐานะ คือ ในฐานะที่เป็นประชาชน และในฐานะที่เป็นผู้หญิง (ฤดี เรืองชัย ม.ป.ป.: ปกหลัง)

จากที่กล่าวแล้วทั้งหมดพบว่าสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 3 ชิ้นนี้ เป็นสิ่งพิมพ์ชนิดที่ผู้เขียนต้องการเล่นอให้เห็นว่า สาเหตุที่สังคมไทยต้องมีสภาพอับลัทธิเช่นนี้ก็เพราะจักรพรรดินิยม โดยการสนับสนุนของชนชั้นปกครองร่วมมือกัน ผู้เขียนทุกท่านต้องการให้มีการปฏิวัติ เพื่อสังคมใหม่ที่ดีกว่า ซึ่งหมายถึงสังคมที่เห็นคน เป็นคน มีศักดิ์มีศรี เท่าเทียมกัน

2.2 สิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเชิงวิชาการ สิ่งพิมพ์ลักษณะนี้จะแสดงความเป็นกลางในการเล่นอปัญหาและ เล่นอทางแก้ปัญหามากพอสมควร แต่กระนั้นก็ยังแสดงความชื่นชมในระบอบสังคมนิยมออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน

สิ่งพิมพ์ลักษณะนี้มีอยู่ 6 ชิ้น คือ มาร์กซ์จงใจจะพิลุลันอะไรอย่างไร, ก่อนไปลู่ภูเขา, ความเป็นเอกราชของชาติกับปัญหาสามจังหวัดภาคใต้, โฉมหน้าศักดินาไทย, วิเคราะห์ห้วงธรรมแนวประชาชน และ คำประกาศของความรู้สึกใหม่ ในมาร์กซ์จงใจจะพิลุลันอะไรอย่างไร ลูภา ศิริมานนท์ ซึ่งเป็นผู้บรรยายเรื่องนี้ได้เล่นอความคิดของมาร์กซ์ในเรื่องระบบทุนนิยม, ความคาดหวังเรื่องผลกำไรว่าจะต้องลดลงในอนาคต รวมทั้งเรื่องของคำลั่นว่าจะต้องสูญสิ้นไปในที่สุด ฯลฯ ลักษณะการบรรยายเป็นลักษณะเชิงวิชาการโดยแทรกความชื่นชมในระบอบสังคมนิยมลงไปด้วย ตอนหนึ่ง ลูภา ศิริมานนท์ ได้กล่าวเตือนนักศึกษาที่มาฟังการบรรยายโดยล่อแทรกความรู้สึกไม่ชอบสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น "วิธีดำรงตนชนิดที่

เอาตราวางไปเกี่ยวประทัดอะไรเสียบ่าย ๆ ว่าไอ้ฉันก็ไม่ได้อึดนักก็ผิดนั้นเป็นวิธีที่ผิดแต่จะตั้งเราลงไปสู่ความงัว ความบ้า เพราะวิธีเช่นนั้นเป็นหลักปฏิบัติของผู้ปกครองอำนาจรัฐ ซึ่งเป็นชนชั้นฝ่ายใต้เปรียบในสังคม..." (สุภา ศิริมานนท์ 2518: 17)

นอกเหนือจากนี้ สุภา ยังแทรกความชื่นชมในระบอบสังคมนิยมไว้เป็นระยะ ๆ ส่วนในก่อนไปสู่ภูเขา แม้จะเป็นข้อเขียนที่มีใช้เชิงวิชาการ แต่ผู้เขียนก็เขียนได้อย่างน่าเชื่อถือ โดยได้แสดงภาพของความไม่เท่าเทียมกันในสังคมไทยให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดเจน ผู้เขียนเน้นที่การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดของเจ้าหน้าที่บางคน ผู้เขียนได้ชักจูงให้ประชาชนต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมกันในสังคม โดยเล่นภาพของสังคมใหม่ที่แม้จะมิได้ชี้ให้เห็นอย่างแน่นอนว่าเป็นสังคมสังคมนิยม แต่ก็พอมองเห็นแนวคิดของเขาได้จากการใช้คำ เช่น การใช้คำว่าชนชั้น, แยก, ผู้กดขี่ขูดรีด ฯลฯ รวมทั้งตอนหนึ่งในหน้าคำนำ ซึ่งได้กล่าวถึงความสำคัญของประชาชนไว้ว่า "ข้าพเจ้าเป็นเพียงคนเล็ก ๆ ที่ได้เชื่อ มั่นอย่างจริงใจว่า มีแต่ประชาชนเท่านั้นที่จะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนได้ มีแต่ประชาชนเท่านั้นที่จะสถาปนารัฐของประชาชนขึ้นมาได้ และมีแต่ประชาชนเท่านั้นที่เป็นผู้ก้าวหน้า มือนาคต..." (เสถียร ศรีสวัสดิ์ ม.ป.ป.: คำนำ)

เสถียรยกย่องวีรชนของประชาชนรวมทั้งกล่าว โจมตีสหรัฐอเมริกาที่มาวุ่นวายกับประเทศไทย เช่นเดียวกับในความเป็นเอกราชของชาติกับปัญหาสามจังหวัดภาคใต้ ที่ผู้เขียนตอนหนึ่งคือ สุพลัน ตานตระกูล กล่าวโจมตีสหรัฐอเมริกาว่าส่วนหนึ่งของปัญหาทางภาคใต้มีสาเหตุมาจากสหรัฐอเมริกา มีการโจมตีการทำงานของรัฐบาล โจมตีนโยบายที่ผิดพลาดของรัฐบาล ผู้เขียนของแต่ละตอนได้เสนอวิธีแก้ไขปัญหาของภาคใต้ต่าง ๆ กัน เช่น ให้แก้โดยวิธีประชาธิปไตย คือให้ประชาชนทางภาคใต้ปกครองตนเอง หรือบางท่านได้เสนอให้ใช้แนวทางสังคมนิยมในการแก้ปัญหา

ในโฉมหน้าศักดินาไทย จะพบว่าผู้เขียนมองประวัติศาสตร์ในลักษณะที่แปลกจากคนอื่น กล่าวคือ นักประวัติศาสตร์ท่านอื่น ๆ มักชื่นชมยกย่องการปกครองของระบอบศักดินาไทย ขณะที่ผู้เขียนเรื่องนี้เห็นว่าระบบศักดินามีลักษณะของการขูดรีด มีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างศักดินากับทาส ผู้เขียนเล่นภาพของสังคมนิยมว่าสามารถแก้การขูดรีดเพื่อความเท่าเทียมกันในสังคมได้

สิ่งพิมพ์ต้องห้ามที่มีลักษณะเชิงวิชาการอีกชิ้นหนึ่งก็คือ วิเคราะห์วรรณกรรมแนวประชาชน ผู้เขียนต้องการเล่นอรรถนัยแนวสังคมนิยมหรือแนวประชาชน โดยยืนยันว่าตัวเองชื่นชมกับงานวรรณกรรมแนวประชาชนนี้มาก (คำนำ) เพราะถือว่าเป็นแนวคิดใหม่ที่

ไม่อาจปฏิเสธได้ ตัวเองต้องการจะเสริมพลังของทัพหน้าแนวนี้ โดยวิธีชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียเพื่อให้ได้มาซึ่งความสมบูรณ์พร้อมของวรรณกรรมแนวประชาชนนี้ ขณะที่ผู้เขียนวิเคราะห์วรรณกรรมแนวประชาชน มีความห่วงใยกับความเป็นไปของวรรณกรรมแนวประชาชน คำประกาศของความรู้สึกใหม่ ก็สะท้อนให้เห็นความห่วงใยของผู้เขียนที่มีต่อความเป็นไปของบ้านเมืองอย่างมากมา นับแต่ปี พ.ศ. 2513 การท้วงติงได้ถูกกระทำขึ้นในลักษณะที่น่ารับฟังและน่าติดตาม เช่นการท้วงติง เรื่องการมีแผนการทำถนนให้มีความปลอดภัย หรือแผนที่จะจำกัดรถให้หน่อยลง ในบหน้าและบทบรรณาธิการทุกเรื่องล้วนแสดงให้เห็นถึงความ เป็นผู้มองเห็นการณ์ไกล รวมทั้งมีเจตธรรมในการ เล่นอปัญหา เช่น การท้วงติง เรื่องการลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทย โดยเห็นว่าความเจริญทางเศรษฐกิจของไทยอยู่ในมือของญี่ปุ่นจนน่าเป็นห่วง เพราะญี่ปุ่นได้ลงทุนเกิน 60% ของจำนวนทุนทั้งหมด ซึ่งหากมีการย้ายทุนจะทำให้ประเทศของเราไปไม่รอด ซึ่งจากคำกล่าวของ เกียรติวรรณ อมาตยกุล ก็สามารถยืนยันได้ถึงผลของการยินยอมให้ยักษ์ใหญ่ของประเทศนายทุนมาลงทุนในประเทศไทยว่า

ในที่สุดก็ต้องพบว่า เศรษฐกิจทั้งหมดของประเทศของตนได้ตกอยู่ในกำมือของบริษัทเหล่านั้นอย่างสิ้นเชิง บริษัทเหล่านี้ได้เข้าควบคุมบัญชีทุกเงื่อนไขของการค้าได้แก่การซื้อวัตถุดิบจากประเทศที่ยากจนกว่าในราคาต่ำและขายสินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตขึ้นคืนให้แก่ประเทศเหล่านั้นในราคาสูง อันทำให้ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายต้องตกอยู่ในภาวะแห่งหนี้สินที่ท่วมท้นมากขึ้นทุกที (เกียรติวรรณ อมาตยกุล 2530: 20)

นอกเหนือจากนี้จะพบความคิดเห็นที่น่าสนใจและน่าติดตามตลอดทั้งเล่ม เช่นตอนหนึ่ง ลูชาติ เล่นอให้ประเทศไทยเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใด โดยเห็นว่าความเป็นกลางจะทำให้ประเทศไทยไปรอด "...ไม่เข้าข้างฝ่ายใด ไม่เป็นฝ่ายใด และคุณล้มบัตที่สำคัยที่สุดของความเป็นกลางได้แก่การไม่มีทหารต่างดาวและฐานทัพของต่างดาวเข้าไปประจำอยู่..." (ลูชาติ ลัวัลดีคีร์ 2518: 209)

ในปลายปี 2516 และ 2517 ผู้เขียนเริ่มเขียนในลักษณะที่ก้าวร้าวรุนแรง ซึ่งอาจเป็นเพราะสถานการณ์หลัง 14 ตุลาคม 2516 เอื้อให้ความคิดของผู้เขียนเปลี่ยนไป เช่นตอนหนึ่ง ได้กล่าวชื่นชมนักศึกษาว่า การต่อสู้ของนักศึกษาคือการต่อสู้ของประชาชน (ลูชาติ ลัวัลดีคีร์ 2518: 323) มีการเล่นอให้ทำลายล้างจักรวรรดินิยมโดยเห็นว่าความยากจนในโลกที่ 3 มีสาเหตุมาจากจักรวรรดินิยม

...ทางแกของประเศโลกที่สามจึงอยู่ที่การตัดความสำคัญของเงินทั้ง โดยทำลายระบบนายทุน และสร้างระบบสังคมนิยมโดยมุ่งทำการผลิตอยู่บนฐานของความจำเป็น

จริง ๆ เพื่อการขยายตัวอย่างมีประสิทธิภาพโดยเท่าเทียมกันในสังคม และทางเลือก
ของประเทศไทยในโลกที่สาม แน่แน่นอนรวมทั้งประเทศไทยด้วย เราจะต้องเลือกเอา
ในตอนนี่ว่าจะเป็นฟาสซิสต์หรือเป็นสังคมนิยม พันไปจากนี้ประเทศจน ๆ ย่อมมอง
ไม่เห็นทาง (ลูชาติ ลัวลด์ส์ 2518: 249)

ที่กล่าวแล้วทั้งหมดคือสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 2 ลักษณะ ยังมีสิ่งพิมพ์ชิ้นสุดท้ายที่จะต้อง
ถูกนำมากล่าวแยกจากทั้ง 2 ลักษณะนั้น คือ กบฏ ร.ศ. 130 พบว่าสิ่งพิมพ์นี้ได้มีลักษณะใด
ที่จะเข้ากับสิ่งพิมพ์ต้องห้ามชิ้นใดได้เลย เป็นสิ่งพิมพ์ชิ้นเดียวใน 21 ชิ้นที่ได้กล่าวขึ้นชมระบอบ
สังคมนิยม เป็นแต่เพียงการเล่นประวัติคำศัพท์ของความพยายามก่อการปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนแปลง
ระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตย แต่ไม่สำเร็จดังที่
ทราบแล้ว นอกเหนือจากข้อมูลทางประวัติคำศัพท์ของการก่อการครั้งนั้นแล้ว ยังมีการโจมตีระบบ
ราชการ และตัวข้าราชการที่เกี่ยวข้องทุก เป็นที่น่าสังเกตนาน้ำเสียงในการแสดงออก ยังไม่มี
ลักษณะที่รุนแรงนัก

จะพบว่าสถานการณ์ที่ปรากฏในการเตรียมการปฏิวัติรวมทั้งตัวบุคคลผู้ก่อการที่ปรากฏ
ในสิ่งพิมพ์ชิ้นนี้สามารถนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับการก่อการของฝ่ายนิสิตนักศึกษาเมื่อ 14
ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519 ที่ผู้ก่อการส่วนมากยังมีอายุน้อยได้

หากพิจารณาสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 21 ชิ้นอย่างจริงจังแล้ว สิ่งพิมพ์ต้องห้ามในกลุ่มที่ 1
ดูจะเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีแนวการเขียนสอดคล้องกับวรรณกรรมที่ปรากฏในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบ
สังคมนิยม ที่ถือกันว่าวรรณกรรมทั้งปวงจะมีวัตถุประสงค์อันจำกัด คือการสนับสนุนสิทธิการปกครอง
ดังความคิดของราเดกซ์ (Radex) ในเรื่องวิธีการเขียนแนวสังคมนิยมแบบโซเวียต (สังคมนิยมแนว
สังคมนิยม) ที่เห็นว่าศิลปะต้องไม่แสดงความจริงเพื่อให้เป็นที่ล่อลวงใจของผู้ยากไร้ยาก
ไม่ไข่เพื่อเป็นกระดองมนุษยชาติ แต่ต้องมีส่วนร่วมในการต่อสู้เพื่อชีวิตใหม่ของมนุษยชาติ
"...วรรณคดีจะต้องเป็นวรรณคดีแห่งความเกลียดชังระบอบทุนนิยมซึ่งกำลังเน่าเฟะ และเป็น
วรรณคดีแห่งความรักอันยิ่งใหญ่สำหรับมนุษยชาติซึ่งกำลังทนทุกข์ทรมาน สำหรับมนุษยชาติซึ่ง เป็น
นักต่อสู้..." (ลูธา คำสาตร์ 2525: 162)

เพื่อกระตุ้นให้เกิดการต่อสู้เพื่อชีวิตใหม่ที่ดีกว่า ข้อเขียนในสิ่งพิมพ์กลุ่มนี้สิ่งมีลักษณะ
ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เป็นข้อเขียนที่สามารถสื่อความต้องการของผู้แต่ง
ได้อย่าง "เข้าถึง" จิตใจของผู้อ่าน สามารถก่อให้เกิดความประทับใจ ชាប់ซึ้ง ชื่นชม จนใน
ที่สุดก็อาจเกิดความเชื่อถือและศรัทธาต่อความคิดที่ผู้แต่งต้องการเสนอได้ เช่น ในสิ่งพิมพ์ชื่อ

ฮิวทส์ เยาเวอ ผู้เขียนได้ชี้ให้ผู้อ่านเห็นสัจธรรมของชีวิตที่คนทั่วไปยอมรับอยู่แล้วว่า บุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แล้วเสนอต่อไปว่า แต่ละบุคคลสามารถมารวมกัน มีความสามัคคีกันได้ ต่อเมื่อมีจุดมุ่งหมายในการปฏิวัติร่วมกัน ความขัดแย้งที่มีในแต่ละบุคคลสามารถทำให้ปรองดองกันได้ "คนคนหนึ่งย่อมมีทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่อง. ใครมีส่วนดีมากมีส่วนบกพร่องน้อยก็เป็นคนดี. ใครมีส่วนดีน้อย มีส่วนบกพร่องมากก็เป็นคนเลว" (ฮิวทส์เยาเวอ ม.ป.ป: 122)

ข้อเขียนนี้ชี้ให้เห็นธรรมชาติของมนุษย์ว่าไม่มีใครดีพร้อม เป็นความจริงที่ไม่มีใครปฏิเสธได้ ข้อเสนอดังเช่นที่ยกมาจึงสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับผู้อ่านได้ง่าย สำหรับบางชั้น การเลือกใช้คำพูดสามารถก่อให้เกิดความเคียดแค้นแก่ผู้อ่านได้ หากผู้อ่านนั้นกำลังอยู่ในฐานะของผู้ "เสียเปรียบ" ในสังคม เช่น เมื่อก้าวถึงขั้นขั้นนายทุน ก็สร้างภาพของความขัดแย้งให้เห็นได้อย่างชัดเจน

ขั้นขั้นนายทุนนับถือเงินตราว่าแล่นจะยิ่งใหญ่ บุษ่าเงินตราประดุจดั่งบุษ่าพระเจ้า สัมบัติท่วมหัวยังไม่วายร้องว่าทุกข์ยาก ขูดรีดของใครได้แม้แต่สักสิ่งใดก็เป็นทีปริตาปราโมทย์ แต่โดยนัยกลับกัน หากลละข้าวสากเม็ดให้แก่ผู้ที่ใกล้จะอดตาย หรือลละแม้แต่สักบาทเพื่อช่วยเหลือประเทศชาติ พวกเขาก็รู้สึกประหนึ่งว่าสาโล่ของพวกเขาคือชาติเป็นท่อน ๆ นั้นเหี่ยว (ทัศนคติชีวิตที่ก้าวหน้าและธาตุแท้ของชนชั้น ในสังคม ม.ป.ป: 15)

ในว่าด้วยปัญหาที่ดินและข้าวนาของประธานเหมาเจ๋อตง ได้กล่าวถึงข้าวนาจนในลักษณะที่สามารถมองเห็นภาพของเขาได้อย่างชัดเจน "...พวกข้าวนาจนไม่กลัวว่าจะสูญเสียอะไรไป ในหมู่พวกเขามีคนจำนวนมากที่ "เหนือหัวไม่มีกระเบื้องแม่เหล็กแผ่น ใต้ตีนไม่มีที่ดินแม่เท้าปลายเข็ม" จริง ๆ..." (ว่าด้วยปัญหาที่ดินและข้าวนาของประธานเหมาเจ๋อตง ม.ป.ป: 85)

นอกเหนือจากความง่ายในการเข้าถึงแล้ว สิ่งพิมพ์ต้องห้ามบางชิ้นในกลุ่มนี้ยังอยู่ในรูปของวิชาการที่ยากต่อความเข้าใจ เช่น หลักลัทธิเลนินกับการต่อสู้ด้วยอาวุธ, ว่าด้วยปัญหาที่ดินและข้าวนาของประธานเหมาเจ๋อตง, จงร่วมกันสร้างสรรค์ "สังคมนิยม", คอมมิวนิสต์ปักช้าย: โรคไร้เตียงล่า เช่น "การปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพไม่ได้ดำเนินไปเป็นเส้นตรง มันเคลื่อนไปตามเส้นทางของการละล่มความก้าวหน้า และละล่มชัยชนะ มีการเสื่อมถอย และมีการพ่ายแพ้เป็นระยะ ๆ..." (นูเบอร์ 2519: 44)

สำหรับสิ่งพิมพ์ต้องห้ามในกลุ่มที่ 2 จะพบว่า มีลักษณะของความจริงจังในการเสนอปัญหาพอสมควร แต่กระนั้นความชื่นชมในระบอบสังคมนิยมที่ปรากฏก็ทำให้ข้อเขียนนั้นไม่บริสุทธิ์อย่างแท้จริง

ในด้านการโจมตีประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่ามีปรากฏอยู่ในสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 2 กลุ่ม
มีจำนวน 9 ชิ้น คือ

1. ชิวทักันีเยาวยน
2. ถังเหล่ยเวียดนาม
3. จงร่วมกันสร้างสรรค์ "สังคมนิยม"
4. รวมเรื่องสั้นของสาธารณรัฐประชาชนจีน
5. ใครสร้างใครทำ
6. ก่อนไปสู่ภูเขา
7. ความเป็นเอกภาพของชาติกับปัญหาสามจังหวัดภาคใต้
8. คำประกาศของความรู้สึกใหม่
9. วิเคราะห์วรรณกรรมแนวประชาชน

กล่าวโดยสรุปแล้ว พบว่าผู้เขียนสิ่งพิมพ์ต้องห้ามทั้ง 21 ชิ้น ล้วนมีความไม่พอใจต่อ
สภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคม ต้องการเล่นบทบาทความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม
(Man Against Society) สามารถกล่าวสรุปลักษณะของสิ่งพิมพ์ต้องห้ามช่วงปี พ.ศ. 2520 -
2523 ทั้ง 21 ชิ้น ได้เป็นลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

1. มีเนื้อหาสนับสนุนหรือเผยแพร่ความคิดแบบสังคมนิยม จำนวนทั้งสิ้น 11 ชิ้น
2. มีเนื้อหาโจมตีรัฐบาลทั้งด้านนโยบายและการปฏิบัติ โดยมีจุดประสงค์ที่จะ
เปลี่ยนแปลงสังคมไทยไปสู่การปกครองระบอบอื่นที่จะสร้างความเท่าเทียมกันขึ้นในสังคมไทยได้
มีจำนวนทั้งสิ้น 9 ชิ้น

3. ให้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในการก่อการกบฏครั้งแรกเมื่อปี ร.ศ. 130
จำนวน 1 ชิ้น

4. โจมตีประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ถือกันว่าเป็นมหามิตรของประเทศไทยจำนวน
ทั้งสิ้น 9 ชิ้น

ทั้ง 4 ลักษณะดังกล่าวล้วนมีอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศชาติ ดังนั้นในบทที่ 4
จะได้พิจารณาเห็นว่า เหตุใดสิ่งพิมพ์เหล่านี้จึงถูกห้ามในช่วงปี พ.ศ. 2520-2523